Hayat

Türklere karşı harbeden itilâf kuvvetleri başkumandanı

GENERAL HAMILTON'un ÇANAKKALE HÂTIRALARI

No. 75 14 MART 1958 100 KURUŞ

YAPI ve KREDİ BANKASI

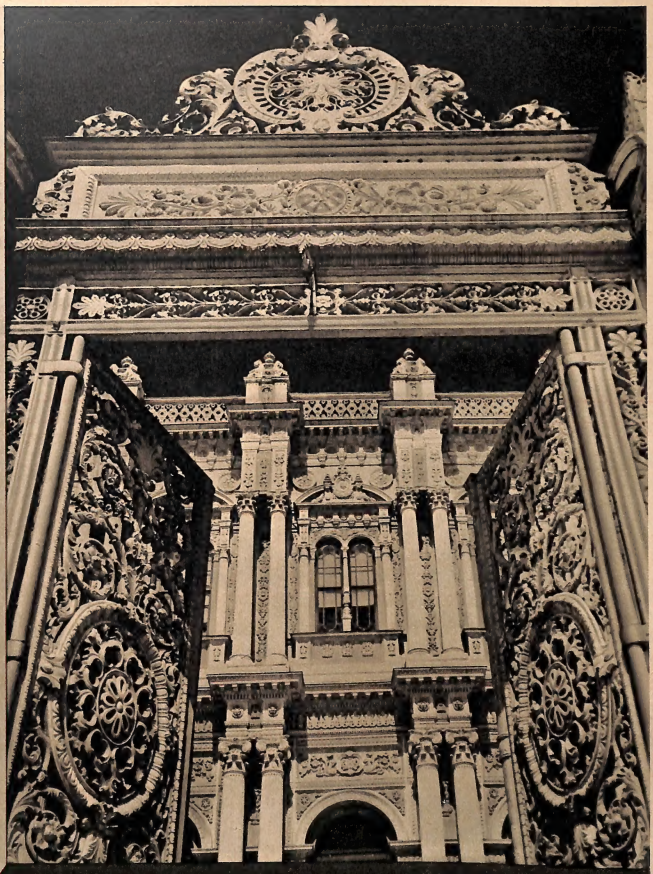

MAYIS'ta

5

APARTMAN DAİRESİ

ve

150.000

lira para ikramiyesi

"HERKESİN EVİ kendi SARAYIDIR,,

«Evim sarayım», «Evim kal'am» gibi atasözleri her dilde vardır. Bu da gösteriyor ki, «Bir eve sahib olmak» insanların en tabiî isteklerinden biridir.

Şimdiye kadar dağıttığı evler ve apartmanlarla en çok sayıda vatandaşı yuva sahibi yapan banka, YAPI ve KREDİ BANKASIDIR.

Hayat

CATHY AVERY
(Foto : Camera Clix)

HAFTALIK MECMUA

14 MART 1958
FİATI : 100 KURUŞ
CİLT : 4, SAYI : 75

SAHİBİ :
ŞEVKET RADO

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES

YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI

HAZIRLIYANLAR :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FIRUZ AŞKİN
FİKRET ARİT
AYHAN ERER
DİNÇER GÜNER

FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - Sürenkök (Ankara) - Turizm Fotoğraf A.J. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz.

İDARE YERİ :
Divanyolu. Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56

DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.

BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.

[redacted]

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Penee'ye tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone fiatı — âdi posta ücreti dahil — 75 Türk Lirasıdır. Abone olmak istiyenler bu mebliğin karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

Elîm bir facianın arkasından

1 mart 1958 cumartesi günü İzmit körfezinde büyük bir deniz faciası oldu. İzmir'ten aldığı yolcularla Gölcük ve Karamürsel'e gitmek üzere denize açılan «Üsküdar» vapuru çok şiddetli bir fırtınanın âni darbesiyle bir anda içindekilerle beraber denize gömüldü. Vapur yolcularının ekserisini İzmir'teki mekteplerinden evlerine dönen kız ve erkek talebeler teşkil ediyordu. Faciadan ancak 40 yolcu kurtarılabildi. Diğerleri ebediyete intikal ettiler. Facia cereyan ettiği zaman basılmakta olan Hayat mecmuası geçen sayısında bu elim hâdiseye maalesef yer verememiştir. Teknik sebeplerle bu derece geciktikten sonra da elimizdeki tafsilâtı ve resimleri nesrederek okuyucularımızın acılarını bu sayıda yeniden tazelemeyi doğru bulmadık, sadece büyük acıyı Hayat'ın da en derin teessürler içinde paylaşmakta olduğunu muhterem okuyucularımıza arzetmekle iktifa ediyoruz. Resimler Hayat mecmuasının bu faciada ölmüş olanların ruhlarını taziz için İzmit körfezinde, vakanın cereyan ettiği mahalde denize attığı çelengi göstermektedir.

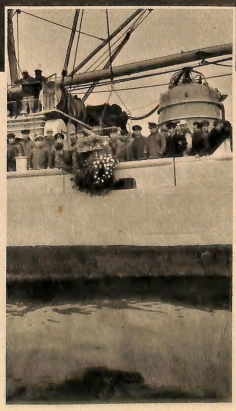

İzmit Körfezinde Yaşı

1 mart felâketinden sonra Hayat ekibi günlerce İzmit Körfezi kıyılarında dolaştı. Evleri ziyaret etti. Ailelerle görüştü. Onların dertlerine ortak oldu. Bu sayfalardakiler, körfezden toplanmış hâtıralardan birkaçıdır.

16 YAŞINDA İDİLER — Feci kazanın kurbanlarından İzmit Lisesi Edebiyat 4 öğrencilerinden Gölcüklü 16 yaşında Günay Eroğuz (soğdan birinci) ve Gülden Metiner (soğdan üçüncü). Gene aynı sınıftan Gölcüklü Ayla Savaşkan (soldan birinci) kurtulmuştur. Bugün elde kalanlar ise hâtıra fotoğrafları ve hâtıra yazılarıdır.

GELECEĞE ÜMİTLE BAKIYORLARDI — İzmit Erkek Sanat Enstitüsü 4 A dan Gölcüklü 18 yaşındaki Sami Kurt (önde) ve Gölcüğün Hisareyn köyünden 18 yaşındaki Alâaddin Sert de bu bahtsız öğrencilerden iki tanesidir. Bu fotoğraf çekildiği gün kimbilir geleceğe ne ümitle bakıyor, istikbal için ne büyük hayaller besliyorlardı.

TAKIM BİR KİŞİ NOKSAN — İzmit Erkek Sanat Enstitüsü'nün kayıplarından biri de 5 C den Değirmenderelı 18 yaşındaki Ataman İnce'dir. Enstitü voleybol takımını gösteren bu fotoğraf 27-12-1956 da çekilmiştir. Takımlar ekseriya değişebilir, noksan kalmaz. Fakat bu takım ne yazık ki kalblerde daima bir kişi noksan kalacaktır.

İZMİT Körfezi 1 mart cumartesi günü cereyan eden feci hâdiseden sonra yavaş yavaş normal hayatına avdet etmektedir. Elbette ki bu faciada can kaybına uğruyan, en yakınlarını kaybetmiş olan insanlar kolay kolay teselli bulamıyorlar. Netekim Hayat ekibi İzmit, Gölcük ve Karamürselde kaldığı günler zarfında ziyaret ettiği felâketzede evlerinde daima o faciada ölenlere ait hâtıralar dinlemiştir. Meteplerde tekrar eski sıralarına dönmüş, derslerine başlamış olan çocuklar karşılarında gazetecileri görünce canlanan hâtıralarını uzun uzun anlatmaktan kendilerini alamamışlar, bu vesile ile yazdıkları şiirleri okumuşlar, sonsuz teessürlerini en canlı kelimelerle ifade etmek için çalışmışlardır.

Bu hâtıralar İzmit Körfezini çeviren şehir ve kasabalarda bugün hâlâ bütün canlılıklariyle yaşıyan, ve daima da yaşıyacak olan şeylerdir. Hayat mecmuası bu sahifelerde sadece bunları ve faciada ölenlerden birkaçına ait resimleri tesbit etmek ve onların daima yâdedilmelerine vesile olmak istemiştir.

Üçüncü sahifemizde de belirttiğimiz gibi felâketzedelerin dertlerini yeniden tazalemekten çekinen Hayat, kendileriyle dert ortaklığı ettiği ailelerin evlerinde bazan bir hâtıra defterinin, bazan konsol üstünde bir fotoğrafın, bazan bitirilmemiş bir mektubun üzerinde durarak sadece onların dertlerini bölüşmeye çalışmıştır.

DENİZDE VEDALAŞTILAR

1,5 saattir denizin içinde çırpınıp duruyorduk. Sırtımızda can kurtaran yelekleri olduğu halde zaman zaman coşan dalgalar ve suyun soğukluğu takatimizi tüketiyordu. Kardeşini, annesini, evlâdını arıyanların birbirine karışan acı haykırışları arasında buluşanlar da vardı. Biz de kocam Şadan ve kızım Zeyneple böyle buluştuk. İlk iş olarak o zamana kadar bir hayli su yutmuş olan yavrumu kusturdum. Sonra midesinden rahatsız olan zayıf bünyeli kocama gayret verdim. Fakat zaman geçtikçe ikisinin de tahammülünün azaldığı belli oluyordu. Kızımın gittikçe ağırlaşan başı, kocamın sararan yüzü bana dehşet veriyordu. İkisini de tekmeliyerek hareket ettiriyor, yardım ekibinin bir an evvel yetişmesi için dua ediyordum. Biraz sonra kocam «Artık benim için yorulma, kalbim kifayet etmiyor. Ne yapalım mukadderatımız böyle imiş. Namuslu bir memurdum, hiç borcum yok. Sana şerefli bir mazi bırakıyorum. Akıllı bir kadınsın, çocuklara iyi bakacağına eminim. Gösterm arkada kalmıyacak.» dedi. O anda üstümüze gelen sert bir dalga hepimizi bir yana attı. Biraz sonra yanıma yaklaşan bir motör beni çekip kurtardı. Akşama doğru da Şadan'la Zeyneb'in cesetlerini buldular. Kocam İzmit'in sevilen, hürmet edilen bir simasıydı. İyi keman çalar, üç lisan bilirdi. En büyük zevki, hafta sonlarını Uluçlı'da yaptırdığımız evin işleri ile geçirmekti. Çok merd bir insandı. Ölümü de öyle oldu.

Tekel Başmüdürü Şadan Dinçer, karısı Ceyhanla mesut günlerinden birinde.

Zeynebin, ağabeyi Turanla beraber 6 sene evvel çekilmiş bir çocukluk resmi.

yan Hâtıralar

SON ARZUSU — Cumartesi sabahı kızım Hayrünnisa «Eyvahlar olsun vapuru kaçıracağım...» diye yatağından fırladı. Büyük bir telâş içinde saçlarını taramadan, çoraplarını giymeden koşup mektebe gitti. Halbuki bir daha dönmiyecek olan evlâdımın bu gibişi aslında pek erken, pek vakitsizdi. En büyük iki arzusundan biri Kıbrıs'a gönüllü olarak gitmek, öteki de çok sevdiği arkadaşı ile ağabeysini evlendirmekti. Bu kızı hiç görmediğimiz halde şimdi gidip Allahın emri ile istiyeceğiz. Yanda Hayrünnisa Taşbağ (sol başta) ablaları ile görülmektedir.

KÖRFEZİN KIRALİÇESİ İDİ

Kızım Mine Altuncu, 17 yaşında, 1.67 boyunda, uzun kumral saçlı, yeşil gözlü çok güzel bir kızdı. Hattâ bu yüzden ona «Körfezin Kıraliçe Süreyyası» derlerdi. Enstitüde okuyordu. Son derece terbiyeli, iyi kalbli ve hürmetkârdı. Hattâ bunun, kurtulmayışında rolü olduğunu tahmin ediyorum. Çünkü o gün, gece yatısına iki arkadaşını eve misafir getiriyordu. Yanındakiler yüzmek bilmedikleri için onları bırakmadığına eminim. Eğer yalnız olsaydı, muhakkak kurtulurdu. Büyükbabası ve iki dayısı denizcidir. Evde denizden başka lâf konuşulmaz. Hepimiz çok iyi yüzeriz. Hele Mine yaz aylarında denizden hiç çıkmazdı. Hayatta en büyük zevki yüzmek ve yemek pişirmekti. Evde olmadığım zamanlar ablası Ayla ile beraber çeşitli yemekler pişirir bana sürpriz yaparlardı. Odaya girdiğim zaman tertemiz örtü, renkli çiçekler ve lezzetli yemeklerle donatılmış sofra içimi açar beni sevindirirdi. Son gece «Kızım bir resim çektir» diye ısrar ettim. O da bana «Sabırlı ol anne saçlarım biraz daha uzasın» dedi. Doğru söylemiş. Sabırlı olmam lâzım. Bundan sonra mukadderata boyun eğmekten başka yapacak bir şeyim yok... Yandaki fotoğrafta (solda) Mine Altuncu, (ortada) annesi Saniye, (sağda) ablası Ayla görülmektedir.

BİR NURDOĞAN VARDI!...

İzmit Lisesi Edebiyat 5 A dan Gölcük'lü kaza kurbanı 18 yaşındaki Nurdoğan Tınaz

«Geçen cumartesi gününe kadar bir Nurdoğan vardı aramızda. Sabah sınıfa onun 'Günaydın' diyen sesini duyarak girmiye alışmıştım. Daha alıştığım nice şeyleri vardı. Şakaları, gülüşü, şarkıları... Bugün bütün o 'Şey'leriyle, o kalbimde, zihnimde bir hâtıra, bir rüya kahramanı...

Sıra arkadaşı
Mete Baturer

Biricik Sabahatçiğim
birgün istikbalde bu defteri karıştırırken benim yazımıda görür ve hatırlarsın
diye bunları karalıyorum
Hayat bir sudur
Önünde hiç durulmaz
Arkadaşlık pek hoştur
Hatıyı(?) unutulmaz
Seni çok seven arkadaşın
Korcan Batmaz
K.B.

İzmit Kız Enstitüsü özel dördüncü sınıftan olan 16 yaşındaki Korcan Batmaz o gün kardeşi Nurcan ile Gölcük'teki Donanma sinemasına giderlerken başlarına bu feci kaza geldi. Yukarıda onun, arkadaşı Sabahat'ın hâtıra defterinde yazdığı satırlarla fotoğrafını görüyorsunuz.

Sohbet Köşesi

BİR DAHA GELECEKMİŞİZ GİBİ...

BU dünyaya tesadüfen gelmişiz. Gelişimiz bir talih eseridir. Kısa veya uzun bir müddet kaldıktan sonra da gene tesadüfen gidiyoruz. Dünyaya böyle geçici bir talihle geldiğimiz halde yaptığımız öyle şeyler var ki nasıl oluyor da bunları yapabiliyoruz, anlamak kabil değildir.

Etrafınıza şöyle bir bakınız: Kinler, hiddetler, kavgalar, kıskançlıklar içinde ömürlerini tüketen zavallılar göreceksiniz. Öyle insanlar vardır ki bir hiç yüzünden başkalarının kalblerini kırmaktan çekinmezler. Öyle insanlara raslarsınız ki yüreklerindeki kin kendilerini tutuşturduğu için etraflarındakileri kasıp kavururlar. Kısacık ömürlerini başkalarına fenalık etmek, kıskançlığın keskin dişleriyle başkalarını ısırmak için fırsat kollamakla geçirirler. Hayatımız bize takılan çelmelerin veya bizim savurduğumuz iftiraların hikâyeleriyle doludur. Tesadüfün karşımıza çıkardığı insanları seveceğimiz yerde onlarla kavgalara tutuşmaktan kendimizi alamıyoruz.

Halbuki o insanları bizim bir daha görmemize imkân yoktur. Şu dünyada kaldığımız müddetçe tesadüfen karşı karşıyayız. Bu dünyanın bizim için geçici bir şey olduğunu açık açık belli eden hâdiseler bir kere değil, bin kere, on bin kere cereyan ediyor. Dün konuştuğunuz, sıcacık ellerini avuçlarınızın içinde tuttuğunuz, yanağını sevgi ile öptüğünüz insan bir de bakıyorsunuz ki gidivermiştir. Bu hâdise bize ne kadar yalancı bir dünyada olduğumuzu ispata kâfi gelmiyor; yahut ispat ediyor ama tesiri bir kaç saat veya bir kaç gün sürüyor. Sonra gene her şeyi unutup bu dünyanın öz sahibi imişiz, herkes gidecekmiş de biz kalacakmışız gibi davranmıya, yüzünü görmemize, elini sıkmamıza bir daha imkân olmıyan insanları sebebi anlaşılmaz bir merhametsizlikle kırmıya kalkıyor; sanki bu dünyaya bir daha gelecekmişiz, sanki bu insanlarla bir daha karşı karşıya durmamıza imkân varmış gibi etrafımıza yapmadığımızı bırakmıyoruz.

Bu dünyada can yakmayı değil, affetmeyi bilmek lâzımdır. Kimseye kin gütmeyiniz. Eğer acınacak bir vaziyete düşmüşseniz daha önceden acımayı bilmeli, hattâ etrafınıza öğretmiş olmalısınız ki size de acısınlar. Eğer siz zalim iseniz, eğer siz fenalık etmekten zevk duymuş, hiç kimseye acımamışsanız etrafınızdan merhamet beklemeye hakkınız olmaz.

Bu dünyaya bir defa, o da tesadüfen geldiğimizi bir an aklımızdan çıkarmıyalım. Er veya geç bu dünyadan ayrılacağımızı da unutmıyalım. Dünyayı bir misafirhane olarak kabul edersek bugün gelip yarın gidecek olan bir takım insanlarla kavga etmenin, döğüşmenin, kalb kırıp gönül yaralamanın mânasız bir şey olduğunu daha iyi anlarız. Bırakalım fenalıkları bu dünyaya ikinci bir defa daha geleceklerini, bu güzelim insanlarla bir daha buluşabileceklerini zannedenler yapsınlar!

ŞEVKET RADO

Yüzünüze

BAHAR ÇİÇEKLERİNİN TAZELİĞİNİ VERİNİZ !

ÇİÇEKLER GİBİ NAZİK VE HASSAS OLAN YÜZÜNÜZ DEVAMLI BAKIM İSTER.

HAVILLAND Kremi, terkibindeki hususiyeti sayesinde cilt epidermini doygun hale getirip yüzünüzde pürüzlerden eser bırakmaz, HAVILLAND Kremi cildinize olgun yemişlerin sıhhatli parlaklığını, çiğ damlalarile ıslanmış bahar çiçeklerinin tazeliğini verir. HAVILLAND Kremi cildinizi besler, gençleştirir, YÜZÜNÜZE huzurun büyüleyici süküneti yayılır.

Havilland

Güzel Kadının Kremidir.

Dördüncü Kadın

Kırallıkla idare edilen yirmi üç memleketten on altısında namzet olarak bir tanesi daha

HALEN bütün dünyada Afganistan, Belçika, Butan, Büyük Britanya, Danimarka, Habeşistan, Holânda, Irak, Iran, Isveç, Japonya, Libya, Lihtenştayn, Lüksemburg, Monako, Nepal, Norveç, Sıkkım, Siam, Suudiarabistan, Ürdün, Yemen ve Yunanistan olmak üzere kırallıkla idare edilen yirmi üç memleket vardır. Bunlardan Lüksemburg, Holânda ve Büyük Britanya'nın başında kıraliçeler vardır. Lüksemburg Grandüşesi Charlotte 62 yaşında, Holânda Kıraliçesi Juliana 49, Büyük Britanya Kıraliçesi II. Elizabeth de 32 yaşındadır. Nisanın on altısında bu kadın hükümdarlar arasına namzet olarak, bir tanesi daha katılacaktır : Danimarka Prensesi Margrethe. Danimarkalı kız dünyanın en genç kadın hükümdar namzetleri arasında yer alacağı bu tarihten çok kısa bir müddet sonra Danimarka tahtının sahibesi olacaktır.

59 yaşındaki Danimarka Kıralı IX. Frederik ile Isveç Kıralı Gustav'ın yegâne kızı 48 yaşındaki Kıraliçe Ingrid'in erkek evlâtları olmadığı için, Danimarka Parlâmentosunun 27 mart 1953 te anayasada yaptığı bir değişiklikle üç kız kardeşin en büyüğü olan Prenses Margrethe'in veliahtlığı kabul edilmişti. 16 nisanda 18 yaşını dolduracak olan prensese resmî tahsisat bağlanacak ve yıldönümü millî bir festivalle kutlanacaktır. Parlâmento geçenlerde yaptığı bir toplantıda veliaht prensesin tahsisatını görüşmüş ve ilk üç sene için kendisine 75.000 Danimarka kuronu yıllık tahsisat bağlanmasını kabul etmiştir. Bu meblâğ ise, bizim paramızla 35 bin liraya yaklaşan bir yekûna tekabül etmektedir. Üç sene sonra bu meblâğ senede 250.000 kurona çıkarılacaktır ki bu da 125 bin Türk lirası tutmaktadır. Ayrıca prenses Kabine toplantılarına riyaset etmek hakkını da kazanacak, Kıral hasta olduğu, yahut seyahatte bulunduğu zamanlar kendisine vekâlet edecektir. Kıral ve Kıraliçe önümüzdeki yaz resmî bir ziyarette bulunmak üzere Finlândiya'ya gittikleri zaman Prenses Margrethe ilk defa Kırala vekâlet edecektir.

Prenses Margrethe şimdilik ana-babası ve iki küçük kız kardeşi, 14 yaşındaki Prenses Benedikte ve 12 yaşındaki Prenses Anne-Marie ile beraber oturacak, fakat yaşı biraz daha ilerleyince Amelienborg şatosundaki dört saraydan birine yerleşecektir. Çok sevimli ve neşeli bir genç kız olan müstakbel Danimarka Kıraliçesinin boş zamanlarında ilgilendiği birçok meşguliyetleri vardır ki bunların başında, büyükbabası Isveç Kıralı Gustav gibi arkeoloji merakı gelmektedir. Sırtı, göğsü ve kolları dövme içinde olan Kıral Frederik'in dövme merakı kızında çini ressamlığı şeklinde tezahür etmiştir. Frederik'in döğme merakı ise kızında çini ressamlığı şeklinde tezahür etmiştir. Henüz 18 yaşını dahi doldurmamış olan Margrethe boş zamanlarının büyük kısmını, porselen üzerine, yaşlı başlı inasnların dahi göstermekte güçlük çekeceği büyük bir sabırla, ince, zarif desenler yapmakla geçirir.

Margrethe'in çok sevdiği diğer bir öğlencesi de dansetmektir ki, zarif hükümdar namzedine, lüks gece kulüplerinde raslamak mümkün olmaktadır.

Kıral ailesi — Danimarka kıral ailesi hususi hayatlarında her türlü merasimden uzak, samimî ve neşeli bir hayat sürerler. 59 yaşındaki Kıral IX. Frederik, Margrethe ve Isveç Kıralı Gustav'ın kızı Kıraliçe Ingrid neşeli bir sohbet sırasında.

Hükümdar

üçündeki kadın hükümdarlar arasına, nisanın katılacaktır: Danimarka Prensesi Margrethe.

Prenses Margrethe — Yukarıda pikap başında dans plâkları dinlerken görülen Prensesin boş zamanlarında ilgilendiği birçok meşguliyetleri vardır ki bunların başında büyükbabası İsveç kıralı gibi arkeoloji gelir. Bundan başka en mühim meşgalelerinden biri de çini ressamlığıdır ve bu işte büyük sebat gösterir.

Ana - Kız — 16 nisandan itibaren kendisine resmi tahsisat bağlanacak ve yıldönümü milli bir festivalle kutlanacak olan Prenses Margrethe artık mesuliyetsiz son günlerini yaşamaktadır. Yukarıdaki resimde müstakbel kıraliçeyi, annesi Kıraliçe Ingrid ile beraber sarayda, yetiştirdikleri çiçeklerin yanında görüyorsunuz.

Kütüphanede — 16 nisandan itibaren icabettiği zamanlar babasına vekâleten Kabine toplantılarında bulunacak olan Margrethe kütüphanesinde.

ESKİ TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Çıt Çıt!... Cama Kim Vuruyor?...

KIRK seneden beri ilkmekteplerde çocuklarımıza öğretilen meşhur bir yağmur manzumesi vardır :

YAĞMUR

«Çıt... çıt!... cama kim vuruyor?..
Ay ne iri damlalar!
Demek dışarıda yağmur var!
— Yağmur hanım!... Bak bana.
Yasak sana bu oda
Gelme beni görmeğe
Haydi sen git bahçeye.
Bahçedeki çiçekler
Seni dört gözle bekler...»

İlk çıktığı yıllarda bu manzumeyi öğrenmis olan eski nümune mektebi çocukları bugün belki de torun sahibidirler. Onlardan sonra gelenler de «yağmur hanım» dan bahseden bu güzel şiiri hep bir ağızdan nesillerce okumuşlardır.

Lâkin ne gariptir ki çocuk edebiyatımızın bu, belki de en meşhur şiirinin kimin tarafından yazıldığını çoğumuz bilmeyiz. Çünkü «Yağmur» un ve bunun gibi pek meşhur bir çok çocuk manzumelerinin şairi Sabri Cemil Yalkut yeryüzünün en mütevazı insanı olarak yaşardı ve gene geçenlerde sessiz sadasız aramızdan ayrıldı. Yağmur tanelerinin camlara çıt çıt vurduğu bir günde de onu toprağa verdik.

Sabri Cemil aynı zamanda binlerce talebe yetiştirmiş kıymetli ve tanınmış bir hoca idi.

1882 de Rumeli'nde Pristine'de doğmuş, Üsküp'te «Mektebi Edep» ve Üsküp idadisinde okumuş, 1903 te İstanbul Darülfünununun Edebiyat Fakültesini birincilikle bitirerek altın madalya almıştı.

Aynı sene Üsküp idadisi Fransızca ve Edebiyat muallimliğine, bilâhara da Öğretmen Okulu müdür muavinliğine tâyin olunmuştu. Bundan sonra muhtelif mekteplerde ve maarif işlerinde bulunmuştu.

Çocuk şiirlerinden başka eğitim mevzuunda bir çok eseri vardır. Bir kaç sene önce talebeleri kendisine büyük bir jübile yapmışlardı.

Sabri Cemil, aile toplantılarında çocukların bir iskemle, yahut yüksekçe bir yere çıkarak ve eskiden bir de temenna çakarak manzume okuması âdetini Türkiye'ye getiren insandır. Bu mevzu üzerinde uzun uzun neşriyat yapmıştır.

Sabri Cemil Yalkut'un iki resminden biri en çok sevilmiş fotoğrafıdır. İkincisinde Darülfünundan birincilikle çıktığı zaman kendisine hediye edilen altın madalya ile birlikte görülmektedir.

Bir âşıklar ziyaretgâhının bekçisi anlatıyor

Cennete Gönderilen Mektuplar

Dünyanın en büyük aşk macerasının kahramanı Juliette'in Verona'daki mezarına her sene binlerce mektup gönderilir.

Bu mezarın senelerce bekçiliğini yapmış olan Solimani hâtıralarının son kısmında bunların en güzellerini ifşa etmektedir.

JULIETTE'in mezarını ziyarete gelenler arasında, bir çok meşhur simalar da vardı.

Siyaset, sanat, kültür, sinema ve müzik dünyasının en şöhretli insanları Juliette'i ziyaret ettiler. Hemen aklıma gelivren isimler arasında şunları sayabilirim :

Greta Garbo, Windsorlar, sabık İspanya Kıraliçesi, Laurence Olivier ve Vivien Leigh, Amerika'nın eski Roma sefiresi Clara Boothe Luce, İtalya Reisicumhuru Giovanni Gronchi, Ginger Rogers ve Olivia De Havilland.

Fakat derhal ilâve edeyim ki, benim için asıl mühim olan bu meşhur ziyaretçilerden ziyade, dünyanın dört bir tarafından Juliette'e mektup gönderen âşıklardı.

Yüzlerce, binlerce mektubu cevaplandırmaya âzami gayret gösterdiğim için kendimi Juliette'in hususi sekreteri olarak görmeye başlamıştım. Bunda da haklı olduğumu herhalde sizler de kabul edersiniz.

İşin hoş tarafı, Juliette'e gönderilen bu mektuplarda zarfın üstündeki adres umumiyetle şöyleydi :

«Juliette'e, Verona»

Bu mektupların içinde bazan çok enteresan, pek hazin aşk hikâyelerine ve hakikaten acıklı gönül meselelerine tesadüf etmek de mümkün oluyordu.

KIRMIZI LEKELİ BEYAZ GÜL

Juliette'e gönderilen sayısız mektuplardan bilhassa bir tanesi, insanı ürpertecek kadar güzeldi. Siena'dan gönderilmişti. Aynen şunlar yazılıydı :

«Juliette;

«Dünya bahçelerinde çeşitli güller yetişir ve bu güllerin ayrı ayrı renkleri vardır. Beyaz gülün yanında, diğerleri bana hiçbir mâna ifade etmiyor. Öyle zannediyorum ki beyaz gülde senin ruhun gizli. Kızıldililer der ki, insan öldüğü zaman ruhu suya, havaya, çiçeklere veya başka insanlara intikal eder. Fakat ben Juliette'in ruhunun başka bir insana geçeceğine inanmıyorum. Sen sevgili Juliette, ruhunu beyaz bir güle gönderdin ve bana diyorsun ki : "Ben beyaz bir gül oldum. Beni binlerce beyaz gülün içinde bile tanıyacaksın, çünkü, sap tarafıma en yakın yaprakta küçücük kırmızı bir kan lekesi göreceksin. O kan lekesi, benim kalbimdir !"

«Seni bir ilkbahar günü görüp tanıyacağım. Belki de önümüzdeki ilkbaharda. O zaman gördüğüm yerden koparıp mezarının başına koşacak, ruhunun gizlendiği beyaz gülü baş ucuna dikeceğim. İstiyorum ki ruhunu sana iade edeyim, o solgun yüzüne renk, vücuduna hayat gelsin, ebediyen yaşa !... Senin yaşamanı istiyorum, çünkü ben yakında öleceğim !»

Bu garip mektup beni müthiş tesir altında bırakmıştı. Bu satırları yazanın çok hisli, amansız hastalığa müptelâ bir genç olabileceğini düşünüyordum.

Aradan mevsimler geçmiş, Siena'dan mektup gönderen ve yakında öleceğini zanneden zavallı hastadan bir daha ses çıkmamıştı.

Fakat bir gün, Siena hastanesinden bir mektup ve kalın bir paket aldım. Mektupta şunlar yazılıydı :

«Bundan bir müddet önce, hastanemizin 51 numaralı yatağında, geçenlerde ölen zavallı bir deli yatıyordu. Fakir bir öğretmendi, her gün sahifeler dolusu mektup yazar ve hastabakıcısına "Bir gün ölecek olursam bütün mektuplarımı Juliette'e gönderirsin" derdi. Hâtırasına hürmeten arzusunu yerine getiriyoruz.»

Paketi açtığım zaman içinde bir yığın mektup ve kurumuş bir beyaz gül buldum. En üstteki mektupta şu acıklı satırlar vardı :

«Elveda Juliette, elveda ! Vakit geldi, artık yalnız dua ediyorum. Yaprağında kan lekesi olan beyaz gülüne daima ihtimamla baktım. İstiyorum ki onu mezarının başına diksinler, her zaman benim zavallı karanlık ömrümü hatırla.»

Kurumuş gülü hemen Juliette'in mezarına diktim. Devamlı surette sulayıp dirilmesini bekledim. Çok gariptir, bir zaman sonra dip tarafından filizlendi, yeşil yaprakları gittikçe büyüdü ve zamanla kocaman beyaz güller de verdi. Eğer bu güllerin son yapraklarında kırmızı lekeler de olsaydı hiç şüphesiz dünyanın en mucizevi hâdiselerinden biriyle karşılaşacaktım.

JULİETTE GÜNAHKÂRLARA YARDIM ETMEZ

Juliette'e gönderilen mektuplar her zaman böyle acıklı değildi. Daha değişik, günlük hayattan misaller veren, dert yanan mektuplar da vardı. Bir annenin şu mektubunu hatırlıyorum :

«Sevgili Juliette, ben bir âşık değil, fakat nişanlısı tarafından aldatılan on dokuz yaşındaki âşık bir genç kızın annesiyim. Sen Tanrının huzurunda olduğun, herşeyi görüp bildiğin için sana yalvarıyorum. Zavallı kızımı felâketten kurtar ve nişanlısı tarafından aldatılmasına mâni ol. Kızım ancak çok sevdiği bu delikanlı ile evlenirse mesut olacak !»

Kızı için endişe eden bu annenin ne yaptığını merak ediyordum. Mektupta herhangi bir isim ve adres yoktu. Duası kabul edilmiş olmalı ki, bir daha mektup göndermedi, dediğim zamanlarda ikinci bir mektup daha geldi :

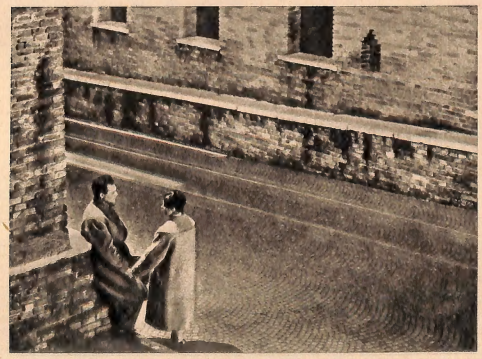

Romeo ve Juliette'in yaşadıkları Verona, bütün caddeleri, parkları ile bir aşk şehridir. Bilhassa Juliette'in mezarı civarındaki sokakları, akşam karanlığının düşmeye başladığı saatlerde birbirlerine sokulmuş, fısıldaşarak dolaşan çiftler doldurur.

Juliette'in mezarı işte bu eski kilise bahçesinin içindedir. Verona'yı dünyanın en mühim ve turistik şehirlerinden biri haline getiren bu mezar, çiçeklerle süslü bahçesi, asırlık kuyusu ve tarihi kilisesi ile Juliette'in yaşadığı cennet gibidir.

«Juliette, senden istediğim mucize oldu. Bir aya kadar evlenecekler ve kızım hemen sana teşekkür etmek için mezarının başına koşacak. Seni rahatsız ettiğim için çok müteessirim Juliette. Bütün kalbimle teşekkür ederim. 19 yaşındaki âşık kızın mesut annesi.»

Bugün bile, mesut bir izdivaç yapan bu sevgilileri hatırladıkça Juliette'in hakikaten sihirli bir kuvvete ve bir mucize kudretine sahip olduğuna inanıyo-

Trieste'de oturan ve ismini vermek istemiyen bir kadının Juliette'e göndermiş olduğu bir mektup vardı ki, seven fakat ümidini kaybetmiş zavallı bir kalbin bütün feryadını bu mektubun satırlarında duymak mümkündü.

Triesteli kadın şöyle yazıyordu :

«Sevgili Juliette;

«Beş seneden beri çaresini bulamadığım derdimle ümitsiz bir mücadele halindeyim. Karanlıklarına yuvarlandığım kader girdabı moralimi o kadar bozdu ki, nihayet bünyemin takati kalmadı, hastalandım. Eminim ki senden başka hiç kimse bir kalbin ıstırabını anlıyamaz Juliette...

«Kalbimi on sene önce bir erkeğe kaptırmıştım. Beş sene müddetle dünyanın en mesut çifti belki de bizdik. O kadar sevgiyorduk, karşılıklı bağlarımız o kadar kuvvetliydi ki hiçbir engel aşkımızı sarsamıyordu... Harbe gitti, bir ara esir düştü, dönüşünde işsiz ve beş parasız kaldı. İhtiyar annesine bakmaya mecburdu. Bütün bunlara rağmen ikimiz de kararlı ve azimliydik. Vaziyetimiz düzelir düzelmez evlenecektik...

«Beni tertemiz bir aşkla seven ve en kötü zamanlarda bile fedakârlıkla kötü talihi yenmeğe çalışan o harikulâde insan, bundan beş sene önce birdenbire değişiverdi... Dünyanın en munis, en sadık erkeğini böyle tamamen değişik bir kalıba sokan, kötü yollara sürükliyen, esefle öğrendiğime göre bir bar kadını olmuştu. Gururum, aşkım için mücadele etmeme mâniydi... Mademki basit bir kadın hayatımızı mahvedebilmişti, ne kıymeti vardı artık aşkımızın ? Halbuki beş seneden beri kalbimdeki aşkın ateşi sönmüyor ve bütün mücadeleme rağmen bu aşktan kurtulamıyorum. Bana yardım et sevgili Juliette. İmdadıma koş... Sevdiğim adam bana dönsün !... »

Juliette'e gelen mektuplardan biri de Pisalı bir erkek tarafından yazılmıştı. Bu mektupta deniyordu ki :

«Juliette, bilmem benim şu zavallı yaralı kalbime bir çare bulabilir, huzuru koçan hayatımı ve tehlikeye giren saadetimi kurtarabilir misin ?

«Evliyim, iki çocuğum var. Üçü de melek gibi insanlar. Hayatımıza bir kadın, hem de karımın kız kardeşi olan bir kadın karışıncaya kadar çok mesuttuk. Şimdi bu kadına âşığım, o da beni deli gibi seviyor. Hislerimizi mağlûbetmek için çok çalıştıksa da muvaffak olamadık. Ben karımdan, sevgilim de kız kardeşinden nefret etmeye başladık. Durumun fecaatini anlıyorsun değil mi Juliette ? Artık tahammül edemiyeceğimi ve karıma kötülük yapacağımı zannediyorum. Ne olursun beni bu korkunç ıstıraptan kurtar !»

Bu mektubu okuduktan sonra beni büyük bir düşünce almıştı. Juliette'in mucizesi böyle bir durumda imdada yetişebilir miydi ?...

Mektup sahibine hemen bir cevap yazdım ve dilimin döndüğü kadar hata işlediğini anlatarak dedim ki :

«Bana inanınız, Juliette bu durumdaki bir insana yardımcı olamaz. Çünkü onun Romeo ile olan aşkında katiyen böyle bir günah mevcut değildi...»

Pisa'dan bir daha ses çıkmadı. Öyle ümit ediyorum ki, mektubumdaki satırlar bu aile babasının içine işlemiş ve hatalı yoldan dönerek, yuvasının ve mâsum çocuklarının başına geçmiştir.

CENNETTEKİ SEVGİLİYE YOLLANAN SELÂM

Juliette aşklarına sadık genç kızlardan da pek çok mektup alırdı. Meselâ bakın şu kısacık mektup ne kadar içli ve mânalıdır :

«Sevgili Juliette; senin aşkın o kadar nezih ki, bugün bile bütün dünyada hürmetle yâdediliyorsun. Romeo'yu o kadar seviyordun ki, onun için canını verdin. Ben basit bir kızım ama, senin gibi ben de seviyorum. Sevgilim öldü. Eğer Romeo'nla birlikte mesut bir ömür sürdüğün cennette sevgilimi görecek olursan ona dersin ki : Kalbim hâlâ onun için çarpıyor, hayatımı ona verdim. Çünkü ölünceye kadar aşkıma sadık kalacağım !»

Aşklarına sadık, bütün kalbleriyle seven genç kızlara ait o kadar çok misal var ki elimde... İşte Fransa'dan gelen bir mektup :

«Juliette, sana inanıyor ve bütün kalbimle hislerimi açıyorum : Benden hoşlandığını söyliyen bir delikanlıya âşık olmak üzereyim. Fakat kendimi ona ilâyık bulmuyorum. Lucien uzun boylu, sportmen ve çok yakışıklı bir delikanlı. 25 yaşında ve müthiş zengin. Halbuki ben on yedi yaşında, fakir bir terzi çırağıyım. Beni sevmesine imkân var mı ? Bunu bilsen nasıl arzu ederdim. Bütün kalbimle samimî olmasını ve bana izdivaç teklifinde bulunmasını temenni ediyorum. O zaman ona hayatım boyunca sadık bir eş olacağım. Sen sevmek nedir bilirsin Juliette. Onun için bu kadar uzaktan sana sesleniyorum. Eğer arzum olursa, Lucien'i alıp Verona'ya kadar seni ziyarete geleceğim.»

Bu da İngiltere'den gelen başka bir mektup :

«Aziz Juliette; uzun zamandan beri bir erkeği seviyor ve hayatımın sonuna kadar da seveceğimi hissediyorum. Fakat onun da bana karşı aynı derecede samimî olduğundan şüpheliyim. Çünkü o asîl bir aileye mensup, ben basit bir aile kızıyım. Asaletle basitliğin birarada olamıyacağını biliyorum. Sen aşkın hiçbir mânî tanımıyacağını ispat ettiğin için bana yardımcı olabilirsin... Tanrının huzurunda bana elçi ol, Peter beni samimî bir aşkla sevsin, benim sevgime ihtiyaç hissetsin ve beni dostlarının huzuruna çıkarmaktan utanmasın. Sana söz veriyorum, Peter'le evlenirsem ona çok iyi bir eş olacak, saadeti için elimden geleni yapacağım. Hattâ yarından itibaren Peter'in hiç hoşlanmadığı sigaralardan ağzıma tek bir tane bile koymıyacağım. Sigarasız durmak benim için çok güç ama, sevgili Peter'in uğruna yapamıyacağım fedakârlık yoktur.»

Juliette'e, bazan da henüz çocuk yaştaki genç kızlardan aşkla ilgili olmıyan, çeşitli isteklerin sıralandığı mektuplar gelirdi...

Casablanca'dan gönderilen şu mektup, Juliette'in insanlar üstündeki tesiri bakımından mükemmel bir örnek teşkil eder :

«Sevgili Juliette... Kalbimin en gizli köşelerinde yaşattığım arzuların hakikat olması için sana yalvarıyorum : Bizden uzakta olan babama kavuşalım. Amcam ailesiyle birlikte İsrail'den kalkıp yanımıza gelsin. Annem çabuk iyileşsin de ameliyata lüzum kalmasın. Ağabeyim harbe gitmesin. Kız kardeşlerim, ben ve halamın kızı Dina iyi bir koca bulalım. Senden bu kadar çok şey istediğim için sakın bana kızma. Mektubuma son verirken, sükûn içinde yatmanı dilerim.»

Romeo da Verona'nın mütevazı bir köşesinde, bugün yarısı yıkılmış olan bu taş binada oturuyordu. Verona'yı «romantik aşk yuvası» haline getiren Romeo ve Juliette, şimdi tarihi bir kıymeti olan evlerinde birbirleri için ıstırap çekmişlerdi.

Verona'da Juliette'in mezar bekçiliğini yaptığım 25 sene zarfında, dünyanın dört tarafından gelen mektuplara büyük bir dikkatle biriktirdim ve sakladım. Yukarıda bu mektuplardan gelişi güzel verdiğim örnekler, başlı başına birer hayat hikâyesi, bazan acıklı, bazan komik birer hakikattir.

Senelerce Juliette'i teneffüs etmiş mesut bir insan olarak diyorum ki : Juliette sadece içli bir aşkın kahramanı değil, dünyadaki bütün sevenlerin de İlâhesidir.

Şu satırları okuyan sevgililer, saadetleri için Juliette'in ruhunu yanlarına çağırıp, ondan kuvvet aldıkça mesut olacaklar ve «Juliette» ismini dudaklarından hiç eksik etmiyeceklerdir.

Hayat'ın hikâyesi

İkinci

Bu hikâye 1957 Femina mükâfa

YAZAN: CHRISTIAN MEGRET

ÇEVİREN: HALİT FAHRİ OZANSOY

FRANSIZ tıp âleminin şanlı şerefli simalarından ve dünyaca meşhur kalb mütehassıslarından biri olan profesör Lamazelle çapkınlığı ile de tanınmıştır. Arif olmıyan kimse, bu, insan vücudunu kesip biçmekte üstad olmuş ilim hükümdarlarının cinsi lâtifin şehvani cazibelerine karşı duygusuz kalmayışlarını daima hayretle karşılar. Bununla beraber, hâlü keyfiyet böyledir de : içlerinden pek çoğu bu duygulanmadan mahrum değildirler. Hele aralarında, profesör Lamazelle, donjuan derecesinde ünlüdür. Dazlak kafalı, hafifçe göbek salmış bir donjuan. Ama sahici bir donjuan ha ! Bir kadın ayartıcı için az buz sılâh saıyılmıyacak olan mevkiinin, vazifesinin bıraktığı tesirler bir tarafa, güzel konuşması başta gelir. Yalvar yakar cağırılmadığı ve aynı zamanda dilber kurbanlarından bir kaçının da hazır bulunmadığı ziyafet yoktur.

Bütün bunlar malûm. Ama profesör hâlâ ayartıcılık şöhreti ile yaşadığı için malûm olmıyan bir cihet var ki, o da, iki yıldan, belki de üç yıldan beridir, çehresinde vaktiyle bir saadet va'di görebileceği her güzel kadının bugün ona sadece bir esef hissi verdiğidir. Hattâ bu esefin de, yerini alâkasızlığa bıraktığı oluyor. Yalnız karısı, izdivaçlarından yirmi yıl sonra, kocasının uslandığını farketmiş gibi... Sebebi de, profesörün eskiden hiç yemeğe uğramazken şimdi yemeklerini sık sık evinde yemek lûtfunda bulunmuş olması !

■

Ünlü kalb mütehassısı, hergünkü Air France uçağı ile Napoli körfezi üstünde uçarken hiçbir heyecan hissetmiyordu. Hattâ, Biaritz'de, sulu boya ressamlığındaki hüneri ile golf oyunundaki hünersizliği arasında pek hoş geçirdiği tatil zamanını yarıda bıraktığı için hayli neşesizdi.

Golf sahasının pitoresk bir köşesinin sulu boya resmini yaptığı sırada — hani bu sanatla bu spor merakını birleştirebilmesi az marifet değil — otelin küçük uşağı ona mektupların getirdi. Bunların arasında, İtalya pullu, zarfsız, eski rejim modasınca kâğıdı bükülüp damgalanmış bir mektup vardı. Kocaman bir yazı ile yazılmıştı. Birkaç satır, kâğıdı doldurmağa kâfi gelmişti; mütehakkim, kahramanca imzasının altı, mürekkep serpintileriyle biten bir paraf ile çizilmişti. Bu imza, Prens Cuccalotti diye birinin imzası idi. Mektupta, profesörün, Amalfi yakınındaki sarayında Prensi muayene için gelmeğe razı olması isteniyordu.

Profesör, ilk anda, kısaca şu cevabı verecek oldu : «Maalesef, gelemiyeceğim, teessürlerimi beyan ederim.» Fakat ertesi gün, tıraş olurken, şu Prens Cuccalotti'nin herhalde tetkike değer bir acayip adam olduğunu ve kendisini tanımanın eğlenceli olacağını düşündü. Üstelik, Napoli'yi tekrar görmek de az zevkli olmıyacaktı; vaktaa profesör artık dünyayı dolaşmak merakında bir adam değildi, ama tecessüs hassamızın da, karakterimizin bütün temayülleri gibi su götürür tarafları vardı: bu temayüller yaşlandıkça körleşseler bile, bazan, geçici bir zaman için tekrar canlanabilirlerdi.

Birkaç gün sonra Paris trenine, Paris'ten de uçağa binen doktorun kararında meslek vicdanının da tesiri olmuştu. Macerasız bir seyahat. Fakat bu seyahatin sonunda, yolcumuz, tekrar ilk hissine kapılarak, kendisine sevgili fırçalarını, sevgili golf kulüplerini terkettirmekten sorumlu bulduğu hasta prense karşı içinden atıp tutuyordu.

Kararlaştırılmış olduğu üzere, uçak alanında bir şoför, Cuccalotti'nin tâbiriyle «Üstad profesör» ü bekliyordu. Bu şoför, görünüşte pek öyle prens şoförü denemiyecek zavallının biri idi. Sürdüğü otomobilin manzarası da göze batıyordu. Bu, çok eski model bir araba idi, ama daha hareket eder etmez kuvvetinin hiç tükenmemiş olduğunu pek güzel gösterdi. Gök berrak, deniz ölgün, Vezüv sakindi. Güneş, bütün haşmetiyle, ufka doğru iniyordu. Şahaneliğin bu derecesinden profesörün kalbine bir hüzündür çöktü. Hâtıraları canlandı : Kükürtlü buharların sıhhat verdiğini ispat etmek için böyle buharlar çıkaran bir yeraltı kovuğunda hemen hemen çıplak duran ve sonunda sadaka toplıyan keşiş. Pompei'nin bekçisi tarafından yalnız erkeklere gösterilen müstehcen resimler. Hele bu Pompei ziyaretinde kendisine refakat etmiş olan ve ismini şimdi hatırlamadığı o genç kız ne de dilberdi ya !

İçini çekti. Ölümü düşündü. Lâkayıt tabiatı temasayca dalarken insana ait her şeyden ölüm kokusu duymak temayülünde olan romantiklerin teessürü ile alay edilebilir. Halbuki onların bu kadar gönülden tasvir ettikleri bu duyguya hiç kapılmadığını iddiaya kim cesaret edebilir ? Napoli'nin, bu, kendi elleriyle kurdukları barınaklarında oturan aç, sefil yerlilerin «bölge» si boynuna geçip giderken, profesör de, kendi kesabına, her zamandan daha fazla bu teessüre kapılıyor. Prens Cuccalotti'ye lânetler yağdırıyordu.

ORİJİNAL BİR GONG

Köhne araba dağa sarıldı, dağ da geceye. Yamaçlardan, yaya giden bir adam hızı ile tırmanılmış, inişlerden mezara inercesine, tekerlekler havada, inilmişti. Allahın garibi şoför, tüten radyatöre su vermek için birçok defa durdu. İki saat sonra, deniz, doğan ayın ışıkları altında süt gibi tekrar göründü, gece havası da kokular saçma-

Çeviklik

tını kazanmıştır.

ğa başladı. Her türlü sarp ve dolambaçlı yollardan Amalfi'ye vardılar. Otomobili bir tepeden yukarıya sürdüler. Nihayet şatonun önünde durdular.

Bir otomobil harabesi olan otomobilin ve bir şoför heyulâsı olan şoförün ziddına, Prens Cuccalotti'nin şatosu, profesöre, çok eski, çok şahane ve tam mânasiyle bir derebeyi şatosu gibi göründü. Blok halinde koca koca taşlarla öyle sağlam inşa edilmişti ki hiç haraplığa yüz tutmamıştı. Bir kubbe altından geçtiler, bir avluda durdular. Şatonun içi, pek çok eksiği ile, dışı kadar bakımlı değildi. Boş geniş odalar, tek tük mobilyeler, topal iskemleler, paslanmış silâh ve zırh armaları, iplikleri fırlamış duvar halıları, kordonlarının ucunda çıplak elektrik ampulleri.

Prens, ikinci katta, çatının altında oturuyordu. Profesör, onu, karanlıkta, sönük sönük yanan ve putrelleri meydana çıkık yüksek tavanı, dev boyunda şömineyi, gök boya kırmızısı Şam işi eski bir kumaşla örtülü duvarları hayal meyal belirten bir lâmbanın saçtığı ışık halkası içinde kirli abadan bir rabdöşombra bürünmüş, ağzında piposu, bir koltukta uzanmış buldu. Muhakkak ki, bu oda, senelerden beri, hem de efendisinin emri üzerine, hiç derlenip toplanmamıştı. Prens, piposunu kül yığını üstüne attı ve «üstat» misafirinin, bu yüksek hazretin kendisine uzattığı eli elleri içine almak için yerinden güçlükle doğruldu.

Kafası lâmbanın tâ yanında görünüdü : bu kafa, anatominin mutat kanunlarına kötünün kötüsü uydurulmuş olan korkunç bir çukur ve hörgüç yığını idi. Gülümseyen dişsiz ağzından, dehlizin silâh armaları gibi paslı, ihtiyar araba gibi nefesi kısık bir ses çıktı. Prens Cuccalotti, misafirin elini bırakmadan, bu seyahati kabul buyurduğundan dolayı ona teşekkür ediyordu. Misafir herhalde susamış ve acıkmış olmalı idi? Haydi, çabuk, bir kahvaltı.

Profesör itiraz etti : ucakta yemek içmekten başka birşey yapıldığı yoktu; bunun için ne açtı, ne de susuz. Fakat inatçı ihtiyar bir sopadır salladı ve nasılsa o zamana kadar profesörün gözünden kaçmış olan bir şeyin üstüne indirdi : meğer bir köpekmiş bu ! Köpek canının acısından bir havlardı, fakat efendisinin koltuğu altındaki yerini bırakmadı. Terbiye edilmişti. Sopa vuruşları havlamasına sebep oluyordu. Bu, icabında şoförlük vazifesi de gören perişan uşağı çağırmak için ihtiyarın keşfettiği pek orijinal bir usuldü.

İhtimal çok zekice bir keşifti, ama tesirsiz kaldı, şoför - uşak meydana çıkmadı. Şu da var ki Prens hiç aldırmadı buna. Bilâkis, profesöre, kendisinin de uçağa bayıldığından, çünkü d'Annunzio'nun maiyetinde çalışmış olduğundan bahsedip duruyordu. Hazret, 1919 da olanları hatırlamakta idi : uçakçı şairin uçağından risaleler mi atmamışlar, Fiome'yi işgal mi etmemişlerdi ? İşte kendisi, Prens Cuccalotti, d'Annunzio'nun Fiome'yi işgal eden bu arkadaşlarından biri idi. Hattâ Duce'yi bile tanımıştı.

Bununla beraber, profesör sabırsızlanmakta idi. Hayvan herif, kendisini yemeğe içmeğe davet edecek yerde pekâlâ oturacak bir yer gösterebilirdi. Esasen kahvaltı ikramı da boşuna idi. Zira kâhya bazuntusu uşak, muhakkak, köşeğin havlamalarını işitemiyecek kadar uzakta bulunuyordu.

Bu arada Prens, bir yandan beyanatına devamla, bu odadan çıkmamağa karar verinceye, evet, en az yirmi sene, belki de daha fazla bir zaman evveline kadar karıştığı büyük işleri anlatırken, «Ekselâns» en sonunda onun tazyikından kurtulabildi ve bir iskemle aramağa koyuldu. Şöminenin altında, pek rahat olmamakla beraber bir tane buldu ve bu iskemleyi yerinden kımıldamaksızın gözleriyle takibeden Prensin yanına getirdi. Prens, derhal, d'Annunzio hakkındaki hâtıralarının ucunu bırakmadan devam etti. Profesör, bu şair hakkında, pek fazla birşey bilmiyordu. Yarım yamalak birkaç cümle söyledi. Esasen, İtalya'nın Fiome'yi kaybetmesinden dolayı bir türlü teselli bulamıyan kel kafalı odama bu kadarcığı bile fazla idi. Hay Allahın cezası ! Meşhur kalb mütehassısı bütün bu seyahati d'Annunzio'nun hâtıraları tecbil eden lâfları dinlemek için yapmamıştı ya ! İhtiyar Prense nazikâne sözlerle bunu söyledi, hem bu sözleri ona dinletip anlatabilmek için tekrarlamağa da mecbur kaldı. Öteki, bir eli kulağında boru, biraz sağırdı.

— Ha, evet ! bırakalım bunu. Benim hastalığa gelelim, Ekselâns !

Bunun arkasından, evvelkinden daha az lâkırdılı olmıyan bir başka nutuk başladı. Bundan anlaşıldığına göre, prens, daha ilk çocukluğundan beri her zaman kalbinden muztaripti, hani böyle hastalıklar da sür git insana yapışır ya !

Fakat işte geçen yıl bayağınlıkla hakiki bir kriz geçirmişti; bereket versin kendisini Benvenuta isminde bir kadın doktor tedavi etmişti de iyileşebilmişti.

Evet, Benvenuta hastalarını iyileştirmekte çok mahir, çok muktedirdi, otlarla tedavi ediyordu. Fakat ihtiyar onunla darılmışmış. Niçin olduğunu söylemedi. Ancak kendisini çok zayıf ve yeni bir krizin tehdidi altında hissettiğinden, hayatında ilk defa olarak, yüksek tababete baş vurmayı düşünmüştü. Ama neden ünlü profesörü seçmişti ? E canım, bir İtalyan gazetesinde profesör Lamazelle'in eserleri hakkında bir makale okumuştu da...

Profesör, ihtiyarı muayene etti. Karakteristik hiç bir hastalık bulamadı. Zaten iler tutar yeri kalmamış bir vücut. Bu adam çoktan ölmüş olmalı idi. Şimdi bunu kalafata çekmek, bu hayatı biraz daha uzatmak lâzımdı. Ama böyle bir ömür süren bu adamın neden hâlâ yaşamak için direndiği anlaşılır şey değildi. Eh, pekâlâ. Fakat «üstat» ihtiyara bu düşüncelerini bildirmedi. Çünkü ihtiyar, infarctus du myocarde'dan ve diğer ölümanıleklerden dem vurarak, sanatın bütün kaidelerine göre iyice tedavi edilmesini istiyordu. Hattâ «check-up» dan bile bahsetti. Asla gazete okumadığını iddia ettiği halde bütün bunları nereden bulup çıkarmıştı ? Profesör, ona, bir «check-up» — yani vücudu toptan muayene — yaptılması için bir kliniğe yatması lâzım geldiğini tekrarladı.

Öteki, keskin bir sesle :

— Bu odayı terketmek mi ? diye bağırdı, vazgeçtim «check-up» dan !

Nihayet sonunda başka bir tedavi usulünde karar kılındı. Profesör, uzunluğu kaydettiği ilâçların mümkünlüğü ile mütenasip bir reçete yazdı. O yazarken, Prens ondan gözlerini ayırmadı, sonra bunu derhal İtalyanca'ya tercüme ettireceğini söyledi.

Nihayet köpeğe bir sopa aşketti, hayvan acı acı bir inilti çıkardı. Bu defa hezarfen uşak derhal göründü; anlaşılan kapıdan dinliyordu. Efendisi, ona, hemen şehre gidip eczacıya reçeteyi tercüme ettirmesini emir buyurdu. Prens bundan sonra kendisini şimdiden daha iyi hissettiğini, uşak dönünce de, Ekselânsı, Prensin kendisi için bir oda tutmuş olduğu otele götüreceğini söyledi.

En iyi otelde en iyi odaya. Vakaa otel çok ayak uğrağı eski bir manastırdı, ama her türlü konforu da havi idi hani.

Hersey tahmin olunduğu gibi geçti, şu farkla ki şoförün avdetine kadar Prens musikiden bahsetti. Scala de Milan, Puccini, Rossini, Donizetti. Ve pek de güzel konuştu. Bilgili bir musiki meraklısı olan profesörü de teshir etti. Musikideki zevkinden, duygusundan, anlayışından dolayı profesöre amatör sıfatını da tevcih ile bol bol medihlerde bulundu.

Profesörün bir hafta müddetle her sabah hastayı ziyarete gelmesi kararlaştırıldı. Öğleden sonra serbestti, otomobil emrinde olacaktı. Tam profesör çekileceği sırada, ihtiyar elini başına vurdu. Bakın, az kaldı unutacaktı ! Per Bacco ! Kırtipil uşağa bir bestey getirmesini söyledi ve destyei profesörün cebine soktu. Bunlar, şeref ücretleri idi, on binlik liretler. Çünkü Prensin bankoda hesabı yoktu.

NEŞE VE HOZON

Ertesi gün, profesör penceresini açarken, manzaranın haşmeti gözlerini kamaştırdı. Bayır sahile doğru iniyor; sarp yamacına, kireç badanalı ve üstlerine Arap istilâsının hâtıraları olarak kubbeler kondurulmuş balıkçı evleri asılı. Küçük bahçeler, bağlar kayalıkların oyuklarına sokulmuş. Dümdüz denizin üstünde kayıklar, sularda çizgilerinin kocaman V sini resmediyordu. Göğün bir tarafından, çok berrak bir sesle, bir şarkı yükselmekte idi. Sıcak otların kokusu sarhoş edici idi.

Profesör, bir taraftan kalbine bunca ahengin boşalttığı neşe, bir taraftan da, bu cümbüş içindeki tabiatın kendisine bir gönül eğlencesi için yardımcı olabileceği gençlik yıllarının hısrarı arasında bocalıyordu. Ama sonradan, uykusunu çok iyi uyuduğu, kendisini çok zinde hissettiği için neşeyi tercih etti.

Prensi keyifli buldu ve sıhhatinin daha iyi olduğuna kanaat getirdi. Derhal hastalık mevzuunu bıraktılar; çünkü prens, profesöre, İtalya'nın en eski sülâlelerinden biri olduğunu temin ettiği ailesinin tarihini anlatmak arzusu ile yanıp tutuşuyordu. İddia ediyordu ki, damarlarında Ischia sakinleri tarafından Kuman kanı, Alaric tarafından Barbar kanı, I. Roger tarafından Norman kanı, Hohenstanfen tarafından Alman kanı, Alphonse d'Aragon tarafından İspanyol kanı vardır. Bu parlak seceresye astığı fıkralar yığını hiç de can sıkıcı değildi.

(Sonu gelecek sayıda)

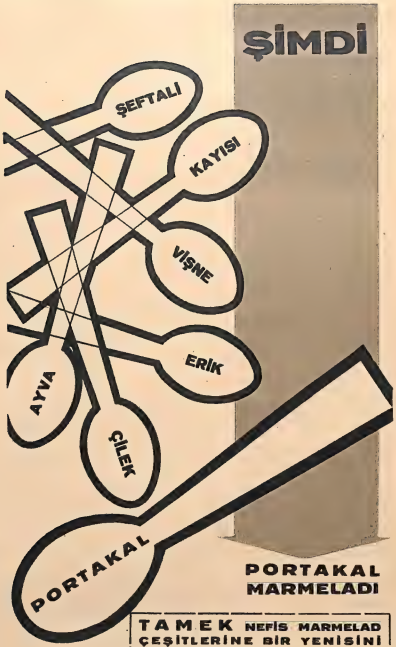

PORTAKAL MARMELADI

TAMEK NEFİS MARMELAD ÇEŞİTLERİNE BİR YENİSİNİ İLÂVE EDİYOR... BİLHASSA YAVRULARINIZIN KAHVALTI SOFRASINDA SEVEREK YİYECEĞİ PORTAKAL MARMELADI LEZZET VE VİTAMİN BAKIMINDAN EMSALSİZDİR... BUGUN BİR PORTAKAL MARMELADI ALARAK TECRÜBE EDİNİZ... KARAR SİZİNDİR.

TAMEK
KONSERVELERİ

Konservecilikte Türk - Amerikan İşbirliğinin zaferi

Tamek

Oskar

MÜKÂFATINI BU YIL KİMLER KAZANACAK ?

26 mart gecesi Amerikan televizyonlarının milyonlarca seyircisi, Hollywood'un meşhur Pantages tiyatrosundaki muhteşem suvareyi seyretmeden yapamıyacaklardır. O gece bütün televizyon ekranlarına nakledilecek olan merasimde ananevi Oskar yarışmasının neticeleri ilân edilecektir. Amerikan sineması için büyük önem taşıyan Bronz Oskar heykelcikleri «Amerikan Sinema Sanat ve Ilimleri Akademisi» tarafından ihdas edilmiş «Akademi Mükâfatı» nın sembolüdür. 6 mayıs 1929 dan bu yana, her yıl tevzi edilmekte olan Oskar heykelciklerinin sayısı, bu yıl, 41 den 20 ye indirilmiştir. Daha önce filimciliğin muhtelif branşlarında renkli ve siyah - beyaz filimler için ayrı mükâfatlar ihdas edilmesine mukabil, bu defa her iki grup için, her branşta birer mükâfat verilecektir. Bu sanalış Hollywood sinemacıları arasındaki rekabeti daha çok hararetlendirmiştir.

Bu yıl «En iyi filim» mükâfatının en kuvvetli namzedi İngiliz rejisör David Lean idaresinde çevrilmiş olan «*Kwai Nehrindeki Köprü*» *(The Bridge on the River Kwai)* dür. William Holden, Alec Guiness ve Jack Hawkins'in rol aldıkları bu kordele New - York filim kritikleri tarafından «1957 nin en iyi filmi» seçilmiştir. Aynı mükâfat için rejisör Joshua Logan'ın «*Sayonara*» sına da ümit bağlanabilir. «Sayonara» yı, Mark Robson'un «*Peyton Meydanı*» *(Peyton Place)*, Sydney Lumet'nin «*On İki Kızgın Adam*» *(Twelve Angry Men)* ve «*Amme Şahidi*» *(Witness for Prosecution)* adlı filimleri takibediyor. Bir televizyon piyesinden adapte edilen «On İki Kızgın Adam» da Henry Fonda ve Lee J. Cobb ile beraber televizyon aktörleri oynuyorlar. Filim 1957 Berlin Festivalinde «Büyük mükâfat» ı kazanmıştır.

1956 da «Kırmızı Gül» (Rose Tattoo) filimindeki rolüyle Oskar heykelini kazanmış olan değerli İtalyan aktrisi *Anna Magnani* «Vahşi Rüzgâr» (Wild is the Wind) filmiyle aynı mükâfata namzet gösterilen aktrisler arasındadır. *Elizabeth Taylor* «Raintree Kazası» (The Raintree County) filmiyle, *Lana Turner* «Peyton Meydanı» (Peyton Place) ile, *Joanne Woodward* «Eve'in Üç Çehresi» (Three Face of Eve) adlı kor-

On İki Kızgın Adam, Oskar yarışmasında «En iyi filim» mükâfatına namzet gösterilmektedir. Henry Fonda ve Lee J. Cobb'un rol aldıkları bu eser 1957 Milletlerarası Berlin Filim Festivali'nin en başarılı filmi seçilmiştir.

Deborrah Kerr — «Allah Bilir, Mr. Allison» filmiyle New-Yorklu filim tenkidcileri tarafından «1957 nin aktrisis» seçilen Deborrah Kerr'in Oskar'da isminden bahsediliyor.

Üç yıldızlı filim — «Vahşi Rüzgâr» filminin başrollerini oynıyan üç artist de Oskar'a namzet gösterilmektedir. Anne Magnani, Anthony Quinn ve Anthony Franciosa, bu kardeledeki rolleriyle ilgi uyandırmışlardır. Bundan önce Magnani bir defa, Quinn iki defa Oskar kazanmıştı.

Elizabeth Taylor — Beş aydan beri Amerika'da gösterilmekte olan «Raintree Kazası» filmiyle E. Taylor da Oskar'a lâyık görülüyor.

dele ile Oskar yarışmasında Magnani kadar şans sahibidirler. New-York filim kritiklerinin «1957 nin en başarılı aktrisi» seçtikleri *Deborrah Kerr'i de* aynı listede zikretmek gerekir. Kerr «Allah Bilir Mr. Allison» (Heaven Knows Mr. Allison) filmindeki kompozisyonu ile Oskar'a lâyık görülmektedir. «Kwai Nehrindeki Köprü» ile New-York kritikleri tarafından «1957 nin en başarılı aktörü» seçilmiş olan *Alec Guiness* de Akademi Mükâfatı'nda isminden en fazla bahsolunan aktörlerdendir. *Marlon Brando* «Sayonara» daki rolüyle, *Charles Laughton* «Amme Şahidi» ndeki rolüyle «En başarılı aktör» mükâfatının kuvvetli namzetleri olarak işaret edilmeye değer. Anna Magnani'ye Oskar kazandırması muhtemel görünen «Vahşi Rüzgâr» filminin erkek artistleri, *Anthony Quinn ve Anthony Franciosa* da Oskar'a namzet aktörler listesindedir. Fakat, Franciosa «Yağmur Dolu Şapka» (A Hatfull of Rain) filmindeki kompozisyonu ile bu mükâfata lâyık görülmektedir. Aktör «Yağmur Dolu Şapka» ile 1957 Venedik Festivali'nin «en iyi erkek artisti» seçilmiştir.

Sayonara — Okuyucularımız James Michener'in tanınmış romanını hatırlıyacaklardır. Bu romandan adapte edilen aynı isimdeki filim, Akademi Mükâfatına namzet gösterilen kardeleler arasındadır. Marlon Brando'ya «Sayonara» daki kompozisyonu ile yılın en başarılı aktörlerinden biri nazariyle bakılmaktadır.

En iyi filim, en iyi aktör — New-Yorklu tenkidcilere göre 1957 nin filmi «Kwai Nehrindeki Köprü», 1957 nin aktörü — bu filimle — Alec Guiness (sağda) dir. Her ikisi de Akademi Mükâfatı'nın kuvvetli namzetleri arasındadır.

Turner ve "Peyton Meydanı,, — Mark Robson idaresinde çevrilmiş olan «Peyton Meydanı» Oskar'a namzet filimler listesindedir. Lana Turner ise, buradaki rolüyle «En başarılı aktris» mükâfatına namzet gösterilmektedir.

General Hamilton'un Çanak

Türklerin Çanakkale'de dünyanın en kuvvetli ordularına ve donanmasına karşı giriştiği savaş, yalnız Türk harb tarihinin değil, dünya harb tarihinin unutulmaz bir harikası olarak yaşamaktadır. Türk milletinin Çanakkale'de vatan müdafaası uğrunda yaptığı fedakârlık, gösterdiği feragat ve şecaat düşmanlarının bile takdirini toplamıştı. Hayat mecmuası Türk tarihinin bu şanlı destanını, Çanakkale muharebelerinde Gelibolu'daki İtilâf Kuvvetleri Kumandanı olan ve Türklere karşı harbeden General Hamilton'un hâtıra defterinden okuyucularına sunmaktadır. Bu satırları okurken Generalin, ellerinde kâfi silâhları olmasa bile, vatanın müdafaası bahis mevzuu olduğu zaman Türklerin nasıl çarpıştıklarını ve vatan topraklarını karış karış müdafaada gösterdikleri azim ve iradeyi yer yer teslim etmek mecburiyetinde kaldığını göreceksiniz. Netekim General Hamilton, Türk kahramanlığı karşısında yenildiğini, centilmence, itiraf edip muharebe sahasından uzaklaşmaktadır. Şimdi Çanakkale savaşlarını, bütün şanlı safhaları ve teferruatı ile orada Türklere karşı harbetmiş bir kumandanın kaleminden dinliyelim ve okurken onun bir İngiliz olduğunu da hatırdan çıkarmıyalım.

ÇEVİREN : ADNAN ERİM

TÜRK KUMANDANLARI

Hamilton'un Çanakkaleye tâyininden 6 gün sonra, 18 martta, İtilâf Kuvvetleri donanması boğazı zorlamıya kalktı. Bu muharebe, kuvvetlerimizin tarihî zaferi ile neticelendi. Yukarıda bu zaferin kahramanları; mütehakkem mevkî kumandanı Cevat Paşa ve arkadaşları görülmektedir. Ortada oturan Cevat Paşadır. Yerdekilerden soldan ikinci erkânıharb reisi Salâhaddin Adil Beydir. Sağda Cevat Paşanın diğer bir fotoğrafı...

12 mart 1915 : Masamın başında çalışırken kapı vuruldu. Bir haberci girdi. Lord Kitchener'in beni görmek istediğini söyledi. Odasına gidip Lordu selâmladım. Başını önüne eğmiş, bir şeyler yazmakla meşguldü. Yazısını bırakıp bir an yüzüme baktı.

— Çanakkale'deki donanmamızı desteklemek üzere bir askerî kuvvet gönderiyoruz... dedi. Bu kuvvetin komutasını sen alacaksın !...

On üç sene evvel, Lord Kitchener'in emriyle, Transvaal seferine iştirak etmiştim. Yine beni bugünkü gibi odasına çağırmış, «Derhal Batı Transvaal'a hareket edeceksin !» demişti. Hemen o gece eşyalarımı toplayıp yola çıkmıştım. Çünkü Transvaal avucumun içi gibi bildiğim bir yerdi. Düşmanı tanıyordum. Araziyi ezbere biliyordum. Her iki tarafın kuvvetleri, vaziyeti hakkında eksiksiz malûmata sahiptim. Lâkin Çanakkale neresiydi ? Türkler nasıl bir askerdi ? Bizim kuvvetlerin durumu neydi ? Bunlar benim nazarımda tamamiyle meçhul şeylerdi. Endişelerimi Lord'a izaha çalıştım. Gitmem lâzım geldiğinde,ısrar etti. Emrimdeki kuvvetlerin şöyle olacağını söyledi :

Arkadaşlardan Birdwood'un idaresinde 30.000 kişilik Avustralya - Yeni Zelânda kıtaları. — Bir sene evvel bu birlikleri kendi garnizonlarında teftiş etmiş, gayet mükemmel yetiştirilmiş olduklarını kanaatine varmıştım — Civa gibi hareketli bir odam olan Hunter - Weston'un kumandasında 19.000 kişilik 29 uncu tümen. General Paris'in en az 11.000 mevcutlu Kıralî Bahriye Tümeni. Halen Tunus'ta bulunan eski silâh arkadaşım Fransız generali d'Amade'ın idaresinde bir tümen kadar Fransız kuvveti...

Böylece emrimdeki kuvvetlerin umum mevcudu 80.000 civarında bulunuyordu ki, bu mevcudun ateş hattındaki kudreti en az 50.000 tüfek tutuyordu.

Lord Kitchener ayağa kalktı. Hem geziniyor, hem konuşuyordu.

Eğer 29 uncu Tümen Fransa'da veya Flanders'da kullanılacak olursa bunun Alman hatlarını ancak birkaç kilometre geriye atmaya yarıyacağını, fakat Çanakkale'de kullanılacak olursa pek büyük işler başarbileceğini söyledi.

— Bu Tümenin 13.000 tüfeği dehşetli bir ateş kudreti meydana getirecektir... dedi.

Sonra, benim de kendisiyle aynı fikirde olup olmadığımı sordu. Ben «evet» diye cevap verince :

— Öyle ama, dedi, Fransa'daki General Karargâh buna itiraz ediyor ! Almanları 50 kilometre geriye atınca harbi kazanacaklarını zannediyorlar ! Bana bir zamanlar mektup yazıp Yeni Ordunun kurulmasını istemiyenler de yine bu adamlardı. Eski Ordunun kuvvetini muhafaza etmesi kâfiymiş ! Başka bir şeye lüzum yokmuş. Fakat şimdi teşkil edilen Yeni Ordüyu görünce makamı değiştirdiler. Yağma yok ! Bu taze kuvveti onlara peşkeş çekmek niyetinde değilim. Fransız General Karmayı zannediyor ki, İngiliz İmparatorluk Orduları Avrupa'nın bir köşesinde kamp kurup muharebeye başlıyacak olursa, koskoca Dünya savaşını o köşede sona erdirir. Bunlar hep hayal mahsulü sözler ! 29 uncu Tümen onların elinde kalsın da ne olursa olsun !... İstedikleri şey bu. Sen ne dersin Hamilton ? 29 uncu Tümen Çanakkale'ye gitsin mi ?

Sade bu Tümenin değil, buna ilâveten dört tane tümenin daha gitmesine taraftar olabileceğimi söyledim.

O sırada Callwell, elinde bir takım kâğıtlarla odaya girdi. Hep beraber pencerenin önündeki haritanın başına gittik. Callwell, Çanakkale'deki Türk tabyalarına karşı Yunan Genel Karmayının hazırlamış olduğu bir taarruz harekâtının planını izaha başladı. Hatırladığıma göre, Yunanlılar bu hareketta 150.000 kişi kullanmak istiyormuş. Çıkarma noktasını da, Gelibolu yarımadası güney ucunun kuzey - batı istikametinde, Kilid Bahirin tam karşısındaki sahil olarak tesbit etmişler. Lord itiraz etti :

— Çıkarma için 150.000 kişi fazladır. Bunun yarısı maksadı temine kâfi gelir. Türkler bu sırada başka yerlerde mesgul bulunuyorlar. Hattâ ihraç harekâtına lüzum bile kalmıyacağını tahmin ediyorum. Eğer çıkarma mutlaka şart olursa, kudretli donanma arkanızdadır. Ne zaman ve nereden çıkarma yapma icabettiğini tâyin hususunda, en büyük yardımcı, o olacaktır.

Lord Kitchener'e, bu sırada Türklerin İstanbul'dan herhangi bir ikmal ve takviye birlikleri almasını önlemek üzere, Marmara'ya bir, iki denizaltı gönderip göndermiyeceğini sordum. Bu sualim üzerine Lord şu cevabı verdi :

— Eğer biz Marmara'ya bir tek denizaltı sokabilirsek bütün Çanakkale müdafaası bir anda çökiverecektir. Bir denizaltı gemimizin Gelibolu önünde su üstüne çıkıp şehre üç salvo savurduğunu düşünün ! Yarımadadaki bütün Türk garnizonu herşeyi olduğu yerde bırakıp Bolayır'a kadar çekilecektir.

Bundan sonra Kurmay başkanım Ellison'un benimle gelip gelmiyeceğini sordum.

— O gelmiyecek... dedi. Onun yerine Braithwaite'i alacaksın !...

Ellison'un gelmemesinde hiç bir sebep göremiyordum. Onunla senelerden beri beraber çalışıyorduk. Fakat Braithwaite'i de seviyordum. O da bir müddet benimle beraber bulunmuştu.

Bu esnada İmparatorluk Genel Kurmay Başkanı Wolfe Murray, Ordu müfettişi Archie Murray ve Braithwaite içeri alındılar. Kararımı ilk defa haberdar oluyorlardı. Biraz şaşaladılar, ama bir şey söylemediler. Yalnız Braithwaite'in bir nokta üzerinde durması Kitchener'in köpürmesine sebep oldu. Braithwaite dedi ki :

— Eğer Gelibolu yarımadası gibi daracık bir yerde karaya çıkıp çarpışmamız icabederse, Türklerden daha üstün hava kuvvetlerine sahip bulunmalıyız. Onun için, çok rica ederim, diğer eksikliklerimiz ne olursa olsun, uçaklarımız, pilotlarımız ihmal edilmesin.

Kitchener, hiddetle haykırdı :

— Bir tane bile uçak verilmiyecek ! Bundan sonra Kitchener bir buçuk sa-

BAŞKUMANDANI

kale Hâtıraları

atten fazla durmadan konuştu. Söylediklerinin hepsini hatırlamak güç. Belli başlı bazı noktaları aklımda tutabilmişim. Onlar da şunlar :

1 — Hiç bir zaman unutmıyacağız ki, biz askerler ikinci kademeyi teşkil ediyoruz. Birinci kademe daima donanma ve deniz kuvvetleri olacak ! Bahriyelilerimiz Çanakkale'yi kolayca geçeceklerine eminim. Plânımız bu esas üzerine kurulmuştur. Şunu aklımızdan çıkarmıyacağız ki, Kabine, donanma boğazı geçmeden, ordunun işe karışmasını istemiyor. Lâkin şayet Amiral vazifesini ifa edemezse, ancak o zaman müdahale edeceğiz.

2 — İster Çanakkale'de olsun, ister İstanbul boğazında olsun, eğer kara kuvveti kullanılması icabederse; bütün kuvvetlerim tamam olmadan, iyice hazırlanmadan, müessir bir plân tasarlamadan, ciddî harekâta teşebbüs etmiyeceğim.

3 — İcabedip de karada döğüşmeğe başladığımız takdirde, artık katiyen geri çekilmeyi düşünmiyeceğiz. Çıkarmaya teşebbüs edildiği andan itibaren, Hükümet bu harekâtın mutlaka muvaffakiyetle sona erdirildiği haberini bekliyecek.

4 — Çanakkale Boğazı'nın Anadolu yakası çıkarma harekâtımızın tamamiyle haricinde kalacak. Deniz kuvvetlerimiz ve Gelibolu yarımadasının dar arazisi, bizim bu tarafa mahdut mesuliyetli bir ihraç harekâtı yapabilmemizi temin edecek. Anadolu yakasına çıkarma yaptığımız takdirde, içerlere doğru yürümemiz, yürüdükçe de külliyetli miktarda takviye almamız lâzım gelir. Bu takviyeleri temin etmek büyük güçlükler doğurabilir. Onun için bu taraf bizlere tabu ! Hattâ Çanakkale Boğazı'nı zorlayıp içeri girdikten sonra bile, «Bolayır» hattından başka hiç bir yeri tahkim etmiyeceğiz. Çünkü bu hat, Kitchener'in kanaatine göre, Bahriye Tümeni tarafından daimî olarak elde tutulması mümkün olan bir yerdir.

Çanakkale'yi geçip Marmara'ya girersek, ne olacak ?

Böyle bir hal olursa ben bir çok ciddî meselelerle karşı karşıya kalacağım. Misal olarak, İstanbul'a hangi istikametten taarruz edeceğim ? Taarruzda muvaffak olup şehri işgal ettikten sonra, elimde nasıl tutacağım ?

Kitchener'in düşüncesine göre, İstanbul'u zaptetmek zor olmıyacaktır. Çünkü donanma Çanakkale'yi geçince İstanbul şehri hem karadan, hem denizden abluka içine alınmış bulunacak, en fazla bir hafta dayanabilecektir ! Kitchener bunun böyle olacağına gayet emindir ! İcabederse, donanma, gözle görünemiyecek kadar uzakta demirliyecek; ağır topları ile şehrin sanayi merkezlerini, demiryolu şebekesini bombardıman edecek, daha olmazsa bütün şehri yakıp yıkacaktır ! Zaten nüfusun ekseriyeti Türk ve hattâ Müslüman bile değildir (!) Onun için, bizim harb gemilerimizin bacalarından çıkan dumanlar, daha görünür görünmez büyük bir isyan hareketi başlıyacaktır ! Böyle bir hal vukuunda bütün İstanbul birkaç gün içinde elimize düşecektir.

Mamafih muhtemel olarak, halen bizce malûm olmıyan bir sebepten dolayı, şehirde muntazam Türk kuvvetleri ile karşılaşırsak, Karadeniz'den gelecek Rus kuvvetleriyle birleşmek üzere, İstanbul Boğazı'nın Anadolu yakasına bir çıkarma yapabileceğiz. Bunun haricinde hiç bir harekâtta bulunmıyacağız.

İstanbul böylece zaptedilince Fransızlar ve Ruslar tabiî olarak kıskançlık hissedecekler. Onlar da memnun etmek için, işgal edilmiş olan şehrin muhafazası Rus ve Fransız kuvvetlerine terkedilecek. Benim emrimdeki birlikler ise, Rumeli demiryolunu ve Edirne'yi elinde bulundurmak için tertibat alacak. İstanbul, eninde sonunda yine bize kalacak. Çünkü harekât muvaffakiyetle sona erdiği için, 29 uncu Tümenle Bahriye Tümeni, ısrarla Almanlara karşı kullanılmak üzere, Fransa'ya çağırılacak. İstanbul şehrinde benim kuvvetlerim kalacak !...

İşte Kitchener'in bir buçuk saatte söylediklerinin hulâsası buydu.

13 mart 1915 : Lord Kitchener'e veda etmek için sabahleyin saat on buçukta odasına girdim.

Masasının üzeri bir sürü kâğıtlarla doluydu. Elinde mürekkepli kalemi, üç kâğıda birden imza yetiştirmeye çalışıyordu. Fitz, Buckley, Braithwaite de odada idiler. Callwell bir içeri giriyor, bir dışarı çıkıyordu.

Kitchener herkese lâzımgelen talimatı vermiye çalışıyordu. Söylediklerî, hep dün bahsettiği şeylerin tekrarıydı ve çok müphemdi. Sıra bana gelince Türklerin kuvvetinin ne kadar olduğunu sordum ?

Gelecek hafta : Çanakkale'ye varış. 18 mart taarruzuna hazırlanış.

İTİLÂF KUVVETLERİ KUMANDANLARI — Yukarıdaki fotoğraf da Çanakkaledeki İtilâf Kuvvetleri kumandanlarından en mühim üç simayı bir arada tesbit etmektedir. Soldan sağa : Deniz Kuvvetleri Kumandanı Amiral de Robeck, Hamilton ve Braithwaite.

LONDRADAKİLER — Çanakkale'ye taarruz fikri Churchill'indi. Türkiye I. Cihan Harbine girdiği zaman, Churchill Bahriye Nazırı idi. Plânını Kabineye teklif etti. Bu plân evvelâ reddedildiyse de, bilâhara geniş ölçüde tadile uğrıyarak tatbik edildi. Ancak eseri olan Çanakkale harekâtı, Churchill'in Bahriye Nazırlığından alınmasına ve bunu takibeden istifasına sebep oldu. Yukarıdaki fotoğraf istifasını müteakıp Garp cephesine binaen olarak iştirak ettiği sırada çekilmiştir. Sağda, Harbiye Nazırı Kitchener görülüyor. Kitchener bu harekâtın aleyhindeyken sonradan lehine dönmüştür.

MEHMETÇİKLER — Çanakkale zaferi Türk azim ve iradesinin sembolü olan Mehmetçiğin eseridir. Alman ressamı Georg Macco'nun yaptığı bu tablo Mehmetçikleri Gelibolu önlerindeki bir nakliyatta gösteriyor.

ÇANAKKALE:

Hayat
KÜÇÜK ANAFARTA
BÜYÜK ANAFARTA
KOCAÇİMEN
CONKBAYIRI
TABYA
ARIBURNU
MAYDOS
KABATEPE
GELİBOLU YARIMAD
EGE DENİZİ
KİRTE
KANLIDERE
Triumph
TEKE BURNU
Ocean
Agamemnon
ESKİ HİSARLIK
Inflexible
HELLES BURNU
SEDDÜLBAHİR
MORTO LİMANI
Gaulois
Vengeance
Majestic
Cornwallis
Canopus
KUMKALE
YENİŞEHİR

18 MART 1915

SAROS KÖRFEZİ
BOLAYIR
MARMARA DENİZİ
GELİBOLU
GALATA
TABYA
NAĞRABURNU
MECİDİYE TABYASI
ÇANAKKALE
HAMİDİYE TABYASI
ASI
KİLİDÜLBAHİR
SAHİL BATARYALARI
KEPEZBURNU
Bouvet
EREĞLİKÖY
Charlemagne
Queen Elizabeth
Suffren
Irresistible
ANADOLU

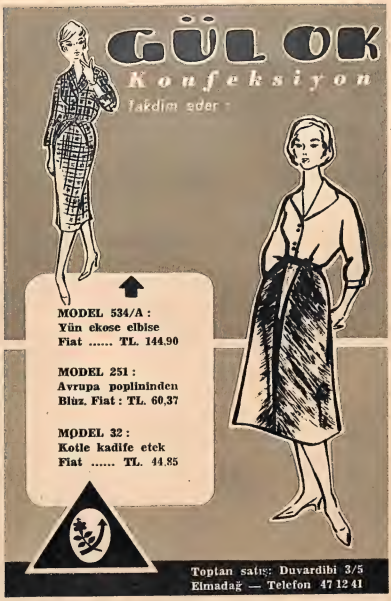

Türkiye Mümessili : Raylan Ltd. Şti. Tel : 22 94 14

BİR ŞEHİR

Roman : 11

YAZAN : ERSKINE CALDWELL

ÇEVİREN : ADNAN ERİM

PARK memuru Al Simmons'un sonradan anlattığına göre, Cheney nar rengi spor otomobiline hemen atladı. Caddeye çıktı. Biraz ilerdeki yokuşa sürdü.

Akşamı üzeri Simmons, evine gitmek üzere, parktan ayrıldığı zaman nar renkli otomobil, tepedeki koruluğa doğru yükselen yolu tırmanıyordu. Arabada iki kişi vardı : Biri, direksiyondaki Cheney. Öteki, onun yanındaki Louellen ! Simmons, merakını yenemiyerek nar renkli otomobili takibetti.

Hava yavaş yavaş kararmak üzereydi. Simmons öndeki arabadan epey uzak bir mesafede durdu. Cheney, otomobilini güzel manzaralı bir yere çekmişti.

Al, arabasında bir müddet oturdu. Onlar da oturdular. Etraf iyice gölgelendi. Simmons artık geri dönmek üzereydi ki, Cheney'le Louellen spor otomobilden indiler. Koruluğa doğru yürüdüler. Al, sonradan anlattığına göre, içindeki şeytanı yine yenemedi ! Merakla arabasından indi. Gençleri, takibetti.

Kızla delikanlı bir ağacın dibine oturdular. O da uzakta bir başka ağacın altına çöktü.

Artık karanlık basmış, birşey görünmez olmuştu. Fakat biraz sonra ay çıkınca şekiller canlandı. Al, ilerdeki ağacın dibinde kıpırtılar farketti. Çok geçmeden heyecanlı heyecanlı konuşmaları kulağına çarptı. Derken ikisi birden ayağa fırladılar. Louellen, Cheney'i kovalamıya başladı. Eğer mevsim yaz olmasaydı, Al, genç kızla delikanlının arasından doğma çırılçıplak koşmalarına hayret edecekti ! Fakat onu asıl şaşırtan şey, Cheney'in biraz dinlenmek için Louellen'e mütemadiyen yalvarması oldu.

— Dur Louellen ne olur, biraz dinleneyim !... diye bağırıyordu.

Louellen, Cheney'in arkasından yetişerek onu yakaladı. İkisi birden yere yuvarlandılar...

Al, olduğu yerde kalıp gözleri kapanıncaya kadar onların ne yaptığını görmiye çalıştı. Nihayet, uykusu bastırdı. Arabasına döndü. Evine gidip yattı.

O günden sonra Louellen, her akşam Cheney'le koruluğa tırmanıp saatlerce kalmağa başladı. Artık bütün Claremore, bu hâdiseden bahsediyordu.

Louellen, o kadar heyecanlıydı ki, yemeden içmeden kesildi, geceleri gözüne uyku girmez oldu. Gün geçtikçe, gözlerinin altında derinleşen siyah halkalar, annesinde ciddî endişeler doğuruyordu. Birgün kızını karşısına aldı.

— Kızım, dedi, senin hakkında birçok çirkin dedikodular kulağıma gelmiye başladı ! Cheney denen adamla yakın alâkan doğru mu ?

— Tabiî doğru anneciğim ! Beni öyle güzel öpüyor ki ! Birbirimizi deli gibi seviyoruz ! Sevişmemiz de gayet tabiî değil mi, anneciğim !...

— Sevişmekle neyi kastediyorsun Louellen ?...

— Sen bunu benden iyi bilirsin anneciğim ! Anlatmama lüzum var mı ?...

— Bunun tabiî olduğunu nereden biliyorsun ?...

— Çünkü Cheney öyle dedi !

— Başka ne dedi ?

— Bana hayran olduğunu söyledi.

— Başka ?...

— Vücudumu çok beğendiğini, şimdiye kadar benim gibi güzel göğüslü kız görmediğini söyledi. Tabiî gözlerime, saçlarıma da bayılıyor !

— Louellen, sen onun her sözüne inanıyor musun ?

— Tabiî anne ! Neden inanmıyayım ?!...

Annesi, ona acır gibi söylendi :

— Bunun sonunun neye varacağından da bahsetti mi sana ?

— Sonunda tabiî evleneceğiz !

— Ne zaman ?

— Burada işlerini bitirir bitirmez ! Yani birkaç gün içinde...

— Kızım, bak sana birşey söyliyeyim... Bu adamın evli olduğunu söylüyorlar. Sen farkında olmadan uçuruma sürükleniyorsun !...

Louellen'in yüzü kızgınlıktan kıpkırmızı kesildi :

— Bu sözlere inanıyor musun anne? Hepsi yalan bunların ! Kıskançlıktan söylüyorlar ! Anlamıyor musun ?! Kıskançlıktan !.. Ben onunla konuşuyorum diye çatlıyacaklar !... Cheney bana namusu üzerine yemin ederek evli olmadığını söyledi !

— Öyle ama kızım, ya sözünde durmazsa ! Ya seni böylece bırakıp giderse !?...

Louellen, sinirli sinirli cevap verdi :

— İmkânsız! Böyle şey olamaz anne!

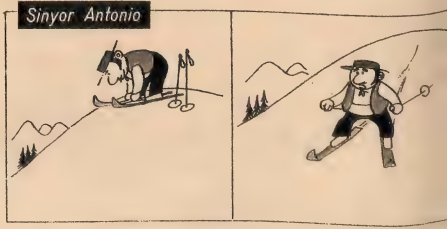

DE YEDİ KADIN

— Ya seni hâmile bırakırsa?!... Bu da mümkün, değil mi ?

— Bilmiyorum, bilmiyorum !... Öyle olsa bile vız gelir !... Biz herşeyi aramızda konuştuk. Birbirini seven insanların karı - koca gibi olmasında ne zarar var ! Evlenme işi sadece resmî bir muameleden ibaret. Bu da nasıl olsa yapılır ! Şimdi anladın mı, anne ?!...

— Benim zavallı saf kızım ! Sonradan ne kadar pişman olacaksın, ne kadar ağlıyacaksın, biliyor musun !... Ama kabahat bende. Herşey benim yüzümden oldu.

Emma, bunları söyledikten sonra birdenbire ciddîleşti. Kaşlarını çatarak haykırdı :

— Bana bak Louellen ! Bir daha o adamın yanına gitmiyeceksin ! Anladın mı ?!... Bir daha o adamla konuşmak yok !

O gece Louellen, Cheney'le yine koruluğa tırmandı. Ancak sabaha karşı yorgun argın eve döndü.

Öğleye doğru annesi onu omuzlarından sarsarak uyandırdı.

— Kalk da beni dinle akılsız kız !...

Louellen gözlerini oğuşturarak yatağından doğruldu.

— Ne var anne ?...

— Cheney Shipman bu sabah otelden ayrılıp gitmiş ! Haber bütün şehirde çalkanıyor !

Louellen ısrar etti :

— İmkân yok ! Gitmesine imkân yok ! Saçma !

Annesi üstelemedi; sadece :

— Öyleyse otele git de kendi kulağınla duy ... dedi.

Louellen, annesinin sözlerine kulak asmadan büyük bir sabırla akşam olmasını bekledi. Hava kararmağa yüz tutarken aynanın karşısına geçip süslendi. Şimdi Cheney arabasiyle gelip onu alacaktı !

Dakikalar güçlükle ilerledi. Ortalık karardı. Sokaklarda elektrikler yandı. Cheney meydanda yok !...

Saat 21 e doğru bir araba kapının önünde durdu. Louellen pencereye koştu. Gelen Cheney değil, Al Simmons idi.

Simmons arabasından inip kapıyı çaldı.

— Merhaba Louellen !... Nasılsın ? Genç kız alâkasız cevap verdi :

— İyiyim...

Simmons, kapının önündeki birkaç basamağı çıktı.

— Hava ne kadar güzel, değil mi Louellen !... Seni alıp tepeye doğru gezdireyim diye geldim... Bu sıcakta orası serin olur !...

Louellen gayet soğuk cevap verdi :

— Benim randevum var bu gece.

— Cheney'le mi ?

— Tabiî !

— Ama o bu sabah gitti ! Haberin yok mu Louellen ?... Sabahleyin erkenden eşyalarını toplayıp otelden ayrıldı !

— Beni beyhude aldatmıya uğraşma Simmons ! Yakında evleneceğiz !...

— Yemin ederim ki gitti Louellen !

— Inanmam !

— Bak Louellen, beni dinle !... Cheney bu sabah saat 6 da odasından çıktı. Aşağıya indi. Otele olan borcunu ödedi. Valizlerini aldı. Kırmızı arabasına atladı ve gitti !...

Louellen hırçınlaştı :

— Kimseye inanmıyorum artık!... Herkes Cheney'le beni kıskanıyor !

— Louellen, emin ol doğru söylüyorum. Niçin yalan atayım sana !...

Louellen birdenbire ellerini yüzüne kapadı. Hıçkırmıya başladı.

— Annem söylemişti de inanmamıştım... Ne yapacağım şimdi ben?... Artık yaşamanın mânası kalmadı !

— Louellen, ben seni ağlatmak için buraya gelmedim şekerim. Seni çoktan beri o kadar beğeniyorum ki ! Şimdilik, evlenelim diyemem ama, muhakkak ki tatlı vakitler geçirebiliriz.

— İstediğin bu mu ?! Sadece tatlı vakitler geçirmek, öyle mi ?!...

— Senin de istediğin bu değil mi, şekerim, Cheney'le de böyle yapmıyor muydun ?

— Ben onunla evlenecektim ! Ondan hâmile kaldım ! Haberin var mı senin bundan ?!...

— Sahi mi söylüyorsun Louellen ?!... Bundan haberim yok !

— Tabiî yok ya ! Benimle bu vaziyette arkadaşlık etmek ister misin ?...

Al Simmons, şapkasını başına bastırdı.

— Affedersin Louellen... Böyle olduğunu bilmiyordum. Şimdilik hoşça kal.

Ertesi gün, öğle üzeri, Marvin Gunnison otelin arkasındaki oto parkından geçiyordu. Simmons elini salladı.

— Nereye gidiyorsun Marvin ?... Buraya bak !... Havadisleri duydun mu ?!

— Havadisleri mi dedin ?... Ne havadisi ?...

— Louellen bir çocuk doğuracak !

— Doğuracaksa sana ne ?!... Seni alâkadar eder mi ?!

— Belki eder... Dün akşam onun evindeydim ! Beni bilirsin. Bir kızın evine gidince süt dökmüş kedi gibi oturmam herhalde, değil mi !...

— Yalan söylüyorsun !

— Bana bak delikanlı ! Sözünü bil de konuş !...

— Ben ne dediğimi biliyorum !

— Alırım şimdi ayağımın altına ! Çeneni tut !

— Sen tut çeneni !

Gunnison böyle diyerek Simmons'un üzerine yürüdü. İkisi de tekme, sille birbirlerine girdiler.

Uzaktan kavgayı görenler, yanlarına koşarak kavgacıları bir hayli hırpalanmış halde zorla ayırabildiler.

İkindiye doğru herkes Al Simmons'la Marvin Gunnison'un Louellen yüzünden birbirlerine girdiklerini duymuş bulunuyordu.

Louellen'in annesi Emma, üzgün bir halde eve geldi. Louellen'i odasında buldu.

— Seninle biraz konuşalım Louellen... dedi. Simmons'la Marvin neden kavga ettiler ?..

— Ne bileyim anneciğim ! Bunu bana niçin soruyorsun ?

— Çünkü sen Simmons'a hâmile olduğunu söylemişsin !

— Aman anne ! Sen de sahi mi zannettin ? Adam bana musallat olmasın diye öyle söyleyiverdim !...

— Louellen, sözlerine dikkat et ! Yalan söylüyorsun !

— Yemin ederim ki doğru söylüyorum anneciğim !

Vakit akşama yaklaşıyordu ki, Marvin Gunnison Louellen'in kapısı önünde göründü. Louellen de onu pencereden farketmişti. Hemen aşağıya indi.

Marvin saçlarını itina ile taramış, en şık elbisesini giymişti. Utanarak Louellen'in yüzüne baktı.

— Merhaba Louellen... Evde misin diye geçerken uğradım... Babam evde yoktu. Arabasını aldım. İstersen haydi gel, beraberce şöleye bir dolaşalım...

Louellen baygın bayagın gülümsiyerek Marvin'in yanına sokuldu.

— Çocukken okulda birbirimizden hiç ayrılmazdık, değil mi Marvin ?... Ama sonra beni unuttun !

— Hiç unutur miyum Louellen !... Her zaman aklımdaydın. Cheney varken yanına gelemiyordum tabiî.

— Beni düşündüğün için mi Simmons'la kavga ettin ?

— Tabiî... Senin için ne hakla öyle şeyler söylüyor ! Hiç kimse senin hakkında kötü birşey söyliyemez !

— Sahi mi Marvin ?... Benden bu kadar hoşlanıyor musun ? Benim hakkımda böyle söyliyen başka biri daha çıkarsa onunla da döğüşür müsün ?

— Tabiî döğüşürüm Louellen !

— Sahi mi Marvin ?... Beni her zaman müdafaa edecek misin ?...

— Elbette... Her zaman Louellen !...

BEŞİNCİ KADIN

VICKI

Öğleden sonra kar düşmeye başladı. Akşam üzeri, karanlıkla beraber, diz boyunu buldu. Saat 18 de Jeff, kalın ceketini sırtına geçirdi. Çizmelerini giydi. Evden çıktı.

Jeff'le Vicki bir aylık karı - koca idiler. Jeff, ortağı Harry Bass'la bir benzin istasyonu işletiyordu. Gün aşırı, gece nöbeti tutuyorlardı. Bu gece nöbet Jeff'de idi.

Saat epey ilerlemişti. Vicki pencerenin pardelerini indirdi. Elektrikleri söndürüp yatağına uzandı. Birdenbire kapının zili acı acı çaldı. Genç kadın yataktan fırladı. Gece yarısı bu da kim ?

Vicki karyoladan davrandı. Arkasına birşey çekip kapıya doğru yürüdü. Yüksek sesle seslendi :

— Kimsiniz ?...

Cevap yok. Tekrar seslendi :

— Kimsiniz ? Cevap versenize !...

(Devamı gelecek sayıda)

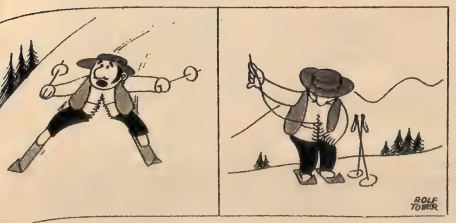

FAŞİNG

Hıristiyanlıktan evvel Avrupalılar kötü ruhları kaçırmak için çirkin yaratıklar kıyafetine bürünerek merasim yaparlardı. Karnaval denilen bu merasimler zamanla Hıristiyan orucundan evvel yapılan eğlenceler haline gelmiştir. Güney Almanya'da bu eğlenceler Faşing adını almakta ve her şeyin mübah addedildiği 48 günlük bir çılgınlık devresine inkılâbetmektedir.

FAŞİNG KIRALİÇESİ — Faşing ocak ve şubat aylarında devam eder. Bu arada Güney Almanya'nın en büyük şehri Münih, durmadan bir maskeli balo havası yaşar. Eğlencelerin sona ereceği gece bir Faşing Kıraliçesi seçilir. İşte bu senenin Faşing kıraliçesi.

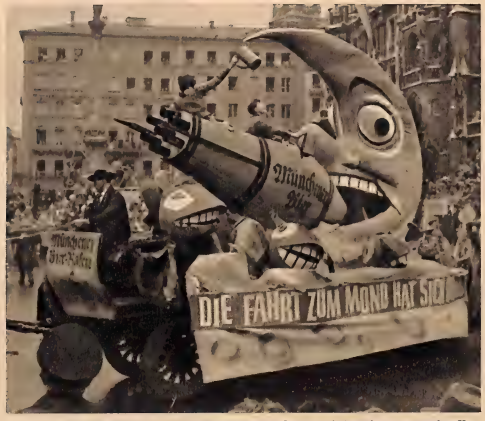

KARNAVAL — Birası ile meşhur Münih şehrinde bu sene yapılan Karnaval geçidi hayli enteresan olmuş, asrın sembolü roket haline getirilen bir bira fıçısı halk tarafından uzun uzun alkışlanmıştır.

BU DA KIRAL — Faşing'in bir de kıralı olur. Kıral, iki güzelle kokteyl hazırlarken.

ÇILGINLAR — Çılgınca müzik, içki, aşk Münih'in altını üstüne getirir.

Pandeli Usta

En çok sevdiği yemekler kendi icadettikleridir

NİĞDE'den 14 yaşında İstanbula geldiğim zaman 2 sene kadar orada burada çırak olarak çalışmış, sonra Mercan yokuşundaki bir hanın altında ufacıcık bir ahçı dükkânı açmıştım. Öğle yemeklerinde buraya hamallar, işçiler dolar, pişirdiğim fasulye pilâkisini yer, giderlerdi. 5 liralık sermaye ile başladığım meslek hayatımın ilk günlerinde listeme başka yemekler ilâve etmeme imkân yoktu. Fakat işi ilerletmem için civarımdaki rakiplerden daha çok alâka çekmem lâzımdı. Bunun için de fasulyeyi hepsinden iyi ve lezzetli pişirmek icabetti. Kısa zamanda buna muvaffak oldum. Yavaş yavaş, ufacık dükkâna temizpak insanlar da gelmeğe ve işçilerin yanına patronlar da oturmaya başladı. İşte ilk şöhretimi böylece fasulyeye borçlu olduğum için onu çok severim. Bugün müşterilerime yemekten evvel ikram ettiğim çerezler arasında fasulye pilâkisi başta gelmektedir. Hâlâ da bunu en iyi benim pişirdiğimi söylerler. Hattâ Vedat Nedim Tör, (Şair Pandeli) isimli şiirinin bir yerinde (eğer herkes fasulye pilâkisini Pandeli gibi pişirseydi bu yemek siyah havyar kıymetinde olurdu) demek istemiştir. Halbuki yapılışında hiçbir hususiyet yoktur. Yarı haşlanmış fasulyenin suyunu süzüp ufak ufak doğranmış patates, havuç, kereviz, sarmısak, maydanoz, dereotu, kereviz yaprağı ve zeytinyağı ile pişiririm. İkinci hikâyeye gelince : II. Cihan Harbi sırasında piyasada un olmadığından unlu maddelerin imali ve satışı yasak edilmişti. Ben de onun eksikliğini hissettirmemek için erimiş tereyağının içine pudra şekeri koyup donduruyor, sonra buna irmik, rendelenmiş portakal kabuğu, badem ve şam fıstık unu karıştırarak hamur haline getirip fırında pişiriyordum. İcadettiğim bu kurabiyeleri müşterilerim son derece beğendiler. Sonradan un yeniden piyasaya çıktığı halde bu kurabiyeyi yapmağa devam ettim. Şimdi Avrupa'nın muhtelif şehirlerinden sık sık bu çeşit kurabiye siparişi almaktayım. Harb senelerinin sürprizi olan bu kurabiyeyi de tabii çok severim. Bir de tamamen kendi icadım

olduğu için sevdiğim yemekler vardır ki onları da sıralamadan yapamıyacağım : Piliç dolması, kâğıtta piliç, kâğıtta levrek, karışık et, karışık tatlı, karışık komposto, karışık balık ve diğer karışık yemekler. Birçok lokantalar seneler sonra bunları öğrenip tatbik edebilmeğe başladılar.

Raus ile Boaz

BU HİKÂYELER TEVRAT'TAN VE İNCİL'DEN ALINMIŞTIR.

YAZAN: SAMİH NAFİZ TANSU

BÜTÜN Yehudiye memleketlerinde hâkimlerin hükümet ettiği günlerde, Filistin diyarında korkunç bir kıtlık baş göstermiş ve halkı göçetmeğe mecbur etmişti. İyi bir adamın zevcesi NAUMI, iki oğlu MAHLUN ve KILYUN ile Yehudadan, Beytülhamden kalkarak MUABİ'lerin toprağına sığınmışlar ve orada yerleşmişlerdi. Çocuklar burada büyümüş, burada evlenmişlerdi. Naumi'nin iki gelininden biri URPE, diğeri RAUS idi. URPE buğday renkli esmer, siyah saçlı, kara gözlü bir dilber, RAUS beyaz tenli, ince belli, sarışın ve yeşil gözlü bir melekti. MUABİler ülkesinin bu iki güzeli, bir müddet Naumi'nin oğullarına zevcelik etmişler, on sene mesut bir ömür sürmüşlerdi.

Fakat evvelâ kocasını, sonra da bir harbde iki oğlunu kaybeden NAUMI, iki gelinini alarak tekrar vatanı Yehuda topraklarına hicret etmeğe karar verdi. Artık buralarını gözü görmek istemiyor, kocasının hâtıraları, sevgili evlâtlarının onu her an üzen ve gözlerini yaşartan hayalleri, kalbini içinden sızlatıyordu. İki güzel ve genç gelini ile yola çıkmaktan korkan kayınvalide NAUMI, onlara sayet isterlerse MUABİLER ülkesinde kalabileceklerini de söylemiş bulunuyordu. Fakat gelinler ağlıyarak kendisinden ayrılamıyacaklarını bildirmişler, Naumi'nin yüzünü, gözünü öperek sızlanmışlardı. Artık kâderleri beraberce sona ermeli idi. Fakat kayınvalide, gelinlerine :

— Bakınız evlâtlarım, demişti, gidiniz, babalarınızın evine dönünüz, artık benim rahmimde size koca olacak çocuklar yoktur, bundan sonra da evlenmeme imkân yoktur. Eğer bu gece kocaya varsam ve farzı muhal, size hemen iki erkek evlât doğursam, sizin onların büyümesine kadar sabrınız olamaz. Başımıza gelen felâket Tanrı elinin bizim üstümüzde olmadığını göstermiştir. Gidiniz, keyfinize bakınız.

Kızlar ağlaşarak bu teklifi reddettiler. Nihayet NAUMI, güçlükle esmer gelini URPE'yi baba evine dönmeğe ikna etti, fakat sarışın beyaz gelini RAUS'u bir türlü yanından ayıramadı. Böylece ikisi Yehudiye topraklarına döndüler ve Beytülhame vardılar. Halk onları karşıladı ve birbirlerine sordular :

— Meşhur NAUMI bu mudur ?

Bunu duyan kadın onlara cevap verdi :

— Evet, o benim, bu şehirden bir zamanlar dolu gitmiştim; şimdi boş dönüyorum. Vaktiyle benim de kocam ve iki erkek çocuğum vardı. Onları yabancı bir toprağa gömdüm. Yegâne teselim gelinim, kızım bu genç kadındır.

O zaman şehir halkı bu emsalsiz güzeli hayretle seyrettiler. Fakat kimse onların yarasına dokunamadı. Aradan aylar geçti. Eski düzeni yerine koymak için çalışmak lâzımdı. Ana, kız çalışmağa başladılar.

NAUMI'nin kocasının akrabalarından bu tarafta zengin bir adam vardı ki adına BOAZ derlerdi. Tarlalarında sayısız genç kızlar ve dul kadınlar çalışır, tohum döker, toprak sürer, başak biçerdiler. İşte NAUMI de güzel ve dilber RAUS'unu bu topraklarda çalışmağa vermişti. Bir gün BOAZ kasabadan gelmiş ve işçilerine :

— Tanrı sizinle beraber olsun, kolay gelsin !... demişti.

Orada toplanmış bulunan kadınlı erkekli işçiler de :

— Tanrı seni bereketlesin efendimiz !... diyerek mukabele etmişler; BOAZ güzel kızı görmüş ve sormuştu :

— Bu kız kimdir ?

İşçilerin başı şöyle cevap vermişti :

— Bu, NAUMI ile dönen MUABLI kızdır efendimiz !... Bizden rica etti, oraklıların ardından başakları bağlıyayım dedi ve sabah erkenden gelip şu saate kadar çalıştı.

BOAZ tekrar gözlerini kaldırıp RAUS'a baktı, bu yeşil gözler, bu altın sarısı dökük saçlar, bu beyaz ten, onun ilk defa seyrettiği bir güzellik idi. Onu görmenin sevincini şöyle izhar etti :

— Kızım, başka tarlada çalışma, buradan hiç ayrılma, benim kızlarımın yanı her yerden emindir. Biçtikleri tarlaya bak, onların ardından yürü, sana burada uşaklarımdan kimse dokunamaz. Susadığın zaman, adamlarımın çektiği sudan iç !.. Rahatına bak !...

RAUS karşısında esmer yüzlü, müşfik çehreli, siyah saç ve sakallı asil efendisine minnettar gözleriyle baktı, onun ayağına kapanarak şükranlarını arzetmek istedi, fakat BOAZ nazik bir adamdı; buna meydan vermedi. Aradan geçen günler bu iki insanı birbirine daha çok yaklaştırdı. Genç kadın, efendisine hayran hayran bakıyor, yaşlı adam hayatının bir devrinde avuçlarının içinde bulduğu bu taze çiçeğe istekle sarılıyordu. Onu her zaman tatlif ediyor, teşvik eyliyor, kalbinde ona karşı büyük bir sıcaklık buluyordu. Aralarında yaş farkı vardı, ama ne çıkardı ! Bu fark bir aşka mâni olabilir miydi ?...

İnsanların hudutsuz isteği bu mâniadan ürkerek uzaklaşabilir miydi ? Kaç defa BOAZ, kızı çağırarak ona karşı duyduklarını hissettirmeğe çalışmış :

— Senin iyi kalbli olduğunu NAUMI'den çok defa dinledim. Senin gibi genç ve güzel bir arkadaşa malik olmayı ne kadar isterdim, RAUS ! demişti...

Demişti ama, daha fazlasına gidememiş, belki genç kadını, pek erken ayrıldığı kocasının sevgisiyle baş başa bırakmak lâzım geldiğini düşünmüştü. Fakat aralarındaki bu sevgiyi daha iyi anlıyan kayınvalide, kıza şöyle bir tavsiyede bulunmuştu :

— Bir gün tarlada geç vakitlere kadar kaldığın gece, efendinin yanından ayrılma, o çok defa başak demetlerinin üstünde uyur. Onun ayak ucuna yat, biraz da örtüsünden bir parçayı başına çek, uyanınca senin ona sadakatini görürse, daha başka türlü olur.

RAUS öyle yapmıştı. Bir akşam harmanda arpa savrulmuş, herkes yorulup bir tarafa uzanmıştı. RAUS o gece yıkanmış ve yağ sürünmüş, esvaplarını giyerek harmana inmiş, efendisinin yiyeceklerini bir tepside getirmiş ve BOAZ harmanda uykuya dalınca gelip üstüne bir örtü sermiş ve ayaklarının ucunda yatmıştı. Sabaha karşı örtüsü açılan efendisi, alaca karanlıkta ayaklarının ucunda bir kadın yattığının farkına varmış, yerinden doğrularak bu güzel kadına :

— Sen kimsin ? diye sormuştu. O da :

— Cariyen RAUS, tanımadın mı ? Seni bekliyorum efendim !... demişti.

Kızın bu sadakatine hayran kalan BOAZ, ertesi günü NAUMI'ye giderek :

— Kuzum valide, demişti, bu kızını pek beğeniyorum, onunla benim birleşmeme müsaade eder misin ?

NAUMI bu tekliften memnun kalmış, gelini ve sevgili RAUS'u, zengin BOAZ ile evlendirmişti. Yıllar görmüş toprak sahibi efendi, tarlasında yetişen bu çiçeği bütün ömrü boyunca gözü gibi korumuş, onu etrafın kin saçan kasırgasından, çeneverenlerin ateş kusan ağzından muhafaza etmişti. Aralarındaki yaş farkı bir tesir yapmamış, bilâkis BOAZ'ı on yıl gençleştirmişti.

RAUS İLE BOAZ — **Boaz, Raus'a baktı. Bu altın sarısı saçlar, bu beyaz ten onun ilk defa seyrettiği bir güzellik idi. Raus da karşısındaki esmer yüzlü, müşfik çehreli, siyah saç ve sakallı asil efendisine baktı. Onun ayaklarına kapanarak şükranlarını arzetmek istedi. Aradan geçen günler onları çok yaklaştırdı.**

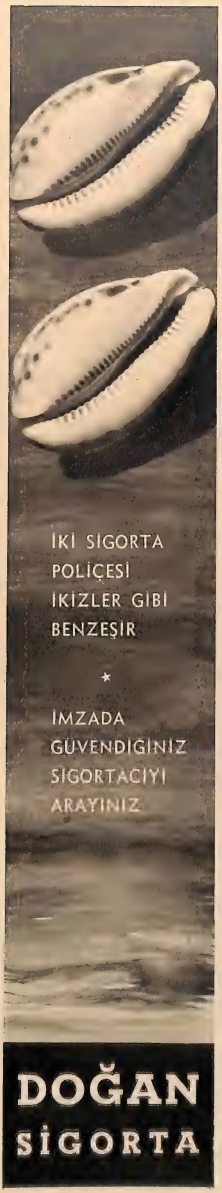

Sarışın, mavi gözlü, mütenasip endamlı bir kaatil avcısı

Chicago'nun 25 senelik kadın polisi Mrs. Higgins bu müddet zarfında iki çocuk sahibi olmuş, kocasını bir an bile ihmal etmemiş, bu arada binlerce azılı sabıkalıyı da «dünyaya geldiklerine» pişman etmiştir.

TARHAN'LA BERABER — **İstanbul'da kaldığı iki gün zarfında Dr. Higgins, Emniyetin misafiri oldu. Bu arada vali, şerefine bir yemek verdi. Resimde göğsünde mor taşlarla işlenmiş şerif işareti olduğu halde gayet şık bir döpiyes giyen Dr. Higgins bu yemekte vali Mümtaz Tarhan ile beraber görülmektedir.**

CHICAGO'da bir sabıkalı, sosyeteye mensup bir kadını durmadan rahatsız ediyordu. Evine telefon ediyor, onu takibediyor ve randevu istiyordu. Kadın nihayet istenen randevuyu verdi. Gece yarısına doğru otomobili ile parka gitti. Sabıkalı bekliyordu. Kadını görünce otomobilin yanına yürüdü. Elini kapının tokmağına koydu... Fakat tam o sırada ağaçların gölgeleri arasından sivil polisler ortaya çıkarak sabıkalıyı yakaladılar.

Aynı otomobille emniyete götürülen suçlu hayretle direksiyon başındaki kadına bakıyordu. Bu, peşinde koştuğu kadın değildi. Rahat rahat bir sosyete kadını veya sinema artisti olarak geçebilecek mavi gözlü, platin saçlı bu ufak tefek kadın Illinois Eyaleti Cürümleri Önleme Bürosu Şefi Dr. Lois L. Higgins'ti.

Dr. Higgins cürüm nispetleri üzerinde tetkiklerde bulunabilmek için bir dünya seyahatine çıkmış, bu arada İstanbul'a da uğramıştır. 25 seneden beri polislik yapan Dr. Higgins 48 yaşındadır. 21 yaşında bir oğlu ve 16 yaşında bir kızı vardır. Kocası mühendistir.

Kriminoloji, sosyoloji ve cürümleri önleme usulleri üzerindeki çalışmalariyle Amerika'da şöhret yapan Dr. Higgins, polis olmağa karar verdiği zaman annesi ile babası esaçlarını başlarını yolmuşlardır. «Biz bu kızı iyi yetiştirebilmek için bu kadar para harcadıktan sonra yapacağı bu muydu?» diyorlardı. Kocası ise «Kolej mezunu bir genç kadının işi mi bu?» diye sızlanıyordu. Lois Higgins ise bilhassa çocuk ve cinsi cürümler, cinsi sapıklar ve uyuşturucu zehir müptelâları ile uğraşmanın bir kadın işi olduğuna adamakıllı inanmıştı.

Karşılaştığı çok sıkı muhalefete rağmen hiç tereddüdetmeden polis imtihanına girdi. İyi derece ile kazandı ve hemen işe başlayıverdi.

Genç kadın polis olmakla beraber kadınlığını muhafaza edebileceğini kısa zamanda anladı. Ne küfür edip, haşin davranmaya, ne de erkek gibi giyinerek zarafetini kaybetmesine lüzum vardı.

Dr. Higgins, «Polis mesleğinde kadınlığı muhafaza etmek çok mühimdir», diyor, «çünkü bilhassa kadın mücrimlerde, seks ve uyuşturucu zehir suçlularında ve alelâde vakalarda kadın polisler erkeklerin işini tamamlar. Sonra kadın olduğum için daha kolay çalışma imkânlarına da sahibim.»

İşinde kadınlığını muhafaza eden Mrs. Higgins gece geç vakitlere kadar çalışmasına rağmen çok iyi bir ev hanımıdır. Evi daima toplu ve tertipli dir. Gayet iyi yemek pişirir. Hattâ kocası ondan daha iyi bir aşçı bulunmadığını söylemektedir.

Yılbaşında oğlu 16 arkadaşını yemeğe davet ettiği zaman Dr. Higgins, onlar için pürelî hindi, fasulye, güzel bir meyva salatası ve erikli bir pasta hazırlamış ve bütün bunları tek başına pişirmişti.

Boş zamanlarında kitap okuyan Dr. Higgins, ayakkabı koleksiyonu yapar.

Ayakları çok küçük olduğu için ancak nümune olarak hazırlanan ayakkabıları giyebilmektedir. Mamafih Dr. Higgins bundan hiç de şikâyetçi değildir.

Dr. Higgins'in o kadar çok ayakkabısı vardır ki sayısını unutmuş. Fakat 60 şapkaya sahip olduğu henüz hatırındadır.

Dr. Higgins kocası ile çok iyi anlaşırmış. «Seyahat etmeniz kızmıyor mu?» sualine cevaben, «Hayır», diyor, «İş icabı o kadar çok dolaşıyorum ki, alıştı artık!»

16 yaşındaki kızı kolejde okumaktadır. Annesi gibi polis olmağa niyetli değildir, çünkü «Çok zor iş», diyormuş. Çalışkan bir talebe olan oğlu ise edebiyata meraklıdır.

1954 te ana-oğul İngiltere'yi ziyaret etmişlerdir. Oğlu William Shakespeare'in doğum yeri Stratford-on-Avon'da bütün gün tiyatro seyrederken annesi Scotland Yard'da tetkiklerde bulunmuştur. Mrs. Higgins, «İnsanın annesi polis olursa, böyle olur!» diyor.

İstanbul'da ancak iki gün kalan Dr. Higgins, bütün meşguliyetine rağmen kendisine bir döpiyes, bir bluz almayı ve bu arada Kapalıçarşı'yı bir baştan bir başa gezmeyi de ihmal etmedi.

Giyime meraklı olan, piyano çalan ve hafif opera ariaları söyliyen bu ufak tefek hanım dünyanın bir numaralı kadın polisi olup icabında azılı kaatilleri yakalamış ve failî bulunmamış cinayetleri çözmüştür.

ANLAŞMA — **Kocası ile iyi anlaşan Doktor Lois Higgins boş zamanlarını evinde ve mutfağında geçirir. Mr. Higgins'in hoşlandığı işlerden biri mutfağa girip karısına yardım etmektir.**

YAZAR — **Dr. Higgins ihtisas sahibi olduğu cürüm, sosyoloji ve çocuk suçlular mevzuunda bir çok kitap yazmıştır. Yukarıda, evinde olduğca zengin kütüphanesi önünde görülüyor.**

AÇILIŞ — Kırklareli ekibi iki zurna ve iki davulun teşkil ettiği müziğe uyarak oynuyordu. Zurnalardan biri tempo tutarken diğeri esas melodiyi çalmakta idi. Yukarıdaki fotoğrafta Hüseyin ve Fevzi Ünal kardeşlerin çift zurna ile geceyi açışlarını ve Kırklareli ekibini ortaya, oyuna davet edişlerini görüyorsunuz.

ÇAYDA ÇIRA — Elazığ ekibinin «Çayda Çıra» sı gecenin en beğenilen oyunlarından biri olmuştur. Tabakların içinde yanan mumlarla danseden bu ekip orijinal elbiseleri, ritmik hareketleri ve sevimli mensupları ile salonda değişik bir dekor yaratmış ve davetliler arasında son derece alâka uyandırmıştır.

Brüksel Sergisinde *Türk Folkloru*

Belçika başşehrinde yapılacak 1958 dünya sergisinde Türk folklorunu temsil edecek olan ekiplerin Ankara'da yaptıkları başarılı gösteriler.

GEÇENLERDE Ankara Kapalı Spor salonunu baştan başa dolduran seyirciler renkli, heyecanlı, eğlenceli bir gece geçirdiler. Programın hususiyeti her zamanki spor faaliyetleri yerine milli kıyafetleri ve milli çalgıları ile Türk folklorcularının gösterileriydi.

1958 Milletlerarası Brüksel Sergisinde Türkiyeyi temsil edecek olan bu ekip, Basın-Yayın Umum Müdürlüğü Milli Danslar Uzmanı Halil Oğultürk tarafından tesbit edilmiş, aylardan beri çalıştırılmış ve işte nihayet halkın huzuruna çıkarılmıştı. Açılışı eKırklarelinin çift zurnasını yaptı. Onu müteakip davulun üç takmakla ilân ettiği zafer narası ile Kırklareli ekibi salona girdi. Aynı anda şakırdayan kılıçlardan şimşekler çaktırarak ortaya çıkan Bursalılar herkesin gözünü kamaştırıyordu. Bağlama sesleri arasında onlara katılan Ankara efeleri ve nihayet renkli kıyafetleri, heybetli görünüşleri ile davul zurna seslerinin refakatinde dört bir yandan piste gelen Elazığ, Çorum, Balıkesir, Erzurum, İçel, Sivas, Gaziantep ve Trabzon ekipleri salonun alkış sesleri ile inlemesine sebep oldu. Gösteri dört saat devam etti. Halk bilhassa erkeklerin Türk köylüsünü temsil eden heybetli ve sert görünüşlerine mukabil ince ve ruhlu oyunlarına hayran oldu.

BAŞ BAR — Erzurumun yağız delikanlıları tarafından oynanan bu oyunun hususiyeti, son derece çevik ayak hareketleri ile oynanmasındaydı. Boyunlarından bellerine kadar sallanan zincirlerin titreyişi enteresan bir manzara arzediyordu.

AİLE — Sivas ekibinin hususiyeti, Kahraman Aslan Aka (soldan üçüncü), beş oğlu ve iki yeğeninden müteşekkil oluşu idi. Yukarıda bu ekibi kendilerini Beynelmilel Brüksel sergisine hazırlıyan H. Oğultürk (soldan ikinci) ile görüyorsunuz.

KILIÇ, KALKAN — Bursa ekibinin takdim ettiği (Kılıç-Kalkan oyununda Mustafa Tahtakıran (sağda) ve oğlu Özcan Tahtakıran görülmektedir.

GAZİANTEPLİLER — Bir örnek kırmızı yemenileri, neşeli oyunları ve mütebessim çehreleri ile Gaziantepliler çok büyük alâka topladılar.

BALMAIN'DEN MODELLER

Tek renk — Aynı kumaştan yapılmış etek, blüz, ceket bu sene son derece revaçta. İşte buna misal teşkil edecek bir modal. Ceketin kolları takma, önü üçgen vaziyetinde açık ve bağlıdır.

Kesiksiz — Spor pardesünün altındaki bu elbise düz iplik olarak biçilmiştir. Kesiksiz bedenin bilhassa ön kısmı son derece orijinal ve şıktır.

Çizgili — Elbisesi ve pardesüsü aynı kumaştan yapılmış olan bir bahar kıyafeti. Pardesünün kolları reglan ve boldur. Geniş spor yakası, önde iri 6 düğmesi ve kendi kumaşından uzun bir kemeri vardır. Aynı renkten yapılmış şapka ve ayakkabı ile kıyafet çok şık durmaktadır.

Üç Düğmeli — Bahar için şık ve orijinal bir tayyör. Etek tek dikişli kısa ve dar. Kollar takma, yaka iki parmak genişliğinde yuvarlak ve oldukça diktir. Modelin bütün hususiyeti üç büyük düğmenin sol yanda sıralanması, üzeri kapaklı düz ceplerin ise sağ yanda yer almasıdır.

Pratik — Her yerde giyebileceğiniz bir kıyafet. Ceket çıkarılınca kısa kollu bir salon elbisesi; ceketle de rahat bir sokak kıyafetidir. Kalçalar üzerinde büzgüleri, ön tarafında 4 düğmesi olan etek, orijinal ve şıktır. Bu kıyafet bahar için çok kullanışlıdır.

Orijinal — Takma kollu, dümdüz bedenli olan bu elbisenin bütün hususiyeti eteğindedir. Kalçalar üzerindeki kesikli parçalar öndeki iki düğme ile yekpareliği temin etmektedir. Yan kısımlar tıpkı rüzgârdan şişmiş yelken gibi kabarık durmaktadır.

Hayat **MODA ALBÜMÜ**

Tifdruk baskı tekniğinin yeni şaheseri, "Hayat Moda Albümü", dünyanın en büyük moda evlerinin bahar ve yaz için hazırladıkları en güzel modelleri evinize kadar getirecektir. Günün modası hakkında bilgi edinmek ve en yeni modelleri kendiniz için seçebilmek istiyorsanız "Hayat Moda Albümü"nü bayilerinize hemen ısmarlayınız.

Pek Yakında Çıkıyor

LOCKHEED ELECTRA

Kısadan — Ortaya kadar taşıt menzillerinde
çalışan Hava Yolları için yegâne
pratik ve ekonomik hava taşıt vasıtası.

«KISADAN-ORTAYA KADAR TAŞIT MENZİLİ» NEDİR?

Yollar, «Uzun», «Orta» ve «Kısa» taşıt menzilli olmak üzere ve her birinin kendine has vasıfları bulunan ve ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için hususi bir hava taşıtını esas alarak üç kısma ayrılmaktadır. Kısa ve Uzun taşıt menzilli yollar ve ihtiyaç göstereceği uçakların vasıfları en sarih şekilde ifade edilebilmektedir. Fakat bu yolların ikisi arasında bulunan «Orta taşıt menzilli» yolların tarifi ise daha müşkildir.

YOLLARIN TARİFİ

(1) UZUN TAŞIT MENZİLİ YOLLAR

Kalabalık trafiğe sahne olan, muazzam hava meydanlarını ihtiva eden dünyanın büyük şehirleri arasında uzun ve direkt uçuşlara ihtiyaç gösterir.

İHTİYAÇ GÖSTERDİĞİ NAKİL VASITASI

(1) Bu yollar, uzun müddet, çok yüksek irtifalarda, yüksek süratle uçmaya muktedir büyük turbo-jet motorlu uçakların ihtiyaç gösterir.

(2) KISADAN-ORTAYA KADAR TAŞIT MENZİLİ YOLLAR

Bazıları çok hafif, diğerleri çok ağır trafiğe sahne olan, bir kısmı ufak diğerleri büyük hava meydanlarına sahip bulunan, küçük, orta ve büyük şehirler arasında kısa mesafelerde daha alçak irtifalarda uçmak suretiyle bir çok uğraklara ihtiyaç gösteren karışık yollardır.

(2) «Kısadan-ortaya kadar taşıt menzilli» yolların ihtiyaçlarını karşılamak üzere, son derece elastiki, gerekli büyüklükte, dikkatli bir şekilde imal edilmiş uçaklar lazımdır. Bu bölgede işletme masrafları diğer yollara nazaran çok daha yüksek olduğu için, bu uçakların ekonomik vasıfta olmaları gerekmektedir.

Hava nakliyatının yüzde 35'i ile yüzde 65'i arası, «Kısadan-Ortaya kadar taşıt menzilli» yollarda yapıldığı dikkat nazarına alınacak olunursa, her hangi bir hava yolunun bu mesafedeki kâr ve zararının şirketin umumi bilançosunun muvaffakiyetine tesir ettiği anlaşılır.

LOCKHEED ELECTRA ...

Hazırlık devresinin başlangıcından itibaren, «kısadan-ortaya kadar taşıt menzilli» yollarda sefer yapacak hava yollarının ihtiyaçları düşünülerek projeleri çizilmiştir. ELECTRA piyasada mevcut veya hazırlık devresinde bulunan yegâne pratik hava taşıtıdır. Bu uçak havacılık tarihinde birleşen en büyük ekip tarafından hazırlanıp imal edilmiştir:

Uçak ... Lockheed tarafından (California branşı)
Motor ... General Motors tarafından (Allison branşı)
İşletme müşavirleri:
American Airlines
Eastern Air Lines
(Bu iki şirket Kısadan-Orta menzile kadar taşıt yollarında çalışıp, dünyada en fazla kâr temin eden şirketlerdir.)

Uçağı himaye eden şirketler:
Aeronaves de Mexico
American Airlines
Ansett/Avusturalya ANA
Braniff Airways
Eastern Air Lines
Garuda Endonezya Hava yolları
Gathay-Pacific Airways
KLM, Holanda Kraliyet Hava yolları
National Airlines
PSA-Pac. Southwest Airways
Western Airlines
(300.000.000 dolar tutarında 144 Electra uçağı sipariş edilmiş bulunmaktadır.)

BU SAYANI DİKKAT EKİP, müstakbel türbinli motorla çalışacak uçak devrinin ihtiyaçlarını gözönünde tutarak, türbinli motor ve havacılığın en mütekâmil teknolojisinden istifade ederek Electra'yı vücude getirmiş bulunuyor.

Bugün ve Yarın için «Kısadan-Ortaya kadar taşıt menzilli» yollarla ilgili dâvaları kökünden halleden neticeler.

Realist ekonomi:
Bugün ve yarının işletme şartları altında dahi kâr temin edebilme.

BİLİNMEYEN HUSUS YOKTUR!
Güvenilebilir
Yolculara cazip:
Sensiz, ihtiisas yapmaz. En kısa zamanda yolculuk ve her türlü hava şartları altında çalışır.

YALNIZ BİR YENİLİK DEĞİLDİR!

Pratik işletme:
Bugünkü trafik kontrolu şartları altında esnek durakların ihtiyaç gösterena tarifeler için hazırlanmıştır.

TATSIZ SÜRPRİZLERLE KARŞILAŞILMAZ!
Realist başarı:
Son derece kullanışlı, sık sık yapılan durakларda, tahmil ve tahliye analiyesi en kısa zamanda yapılır.

İŞE GÖRE ALET!

LOCKHEED AIRCRAFT CORPORATION
Burbank, California

OKUYUCU MEKTUPLARI

Bir avukat okuyucumuzun tavzihi

Hayat okuyucularından Avukat İzak Habib, 71 inci sayımızda çıkan İstanbul radyosundaki 21 puvan bilgi yarışına ait röportajımızda kendisine sorulan sualleri bilmediğini yazdığımız için bize bir tavzih mektubu göndermiştir. Avukat İzak Habib mektubunda, kendisine yalnız bir sual sorulduğunu ve bunu bilmemesi üzerine müsabakasının kendisi hakkında sona erdiğini bildirmektedir.

■

Ayancıktan Feriha Alap soruyor:

«1 — Otomatik bir fotoğraf makinesi yerleştirilen bir roket veya suni peykle Ayın daha yakından bir resmi çekilemez mi? 2 — Ankara radyosunun kıymetli spikerlerini merak ediyorum. Resimlerini neşredemez misiniz? 3 — Yıldız falı hangi esaslara dayanıyor?»

1 — Yeryüzünden teleskop ve teleobjektif kullanılarak Ayın resmi çekiliyor. Peyk veya roketten çekilmesine lüzum kalmıyor. 2 — Spikerlerin resimlerini de Hayat'ta görebileceksiniz. 3 — Burçların doğumlar üzerinde bir tesiri olduğuna dair çok eski bir inanç vardır. Bu inançlardan çıkartılan hükümlerle yıldız falı yapılmıştır.

Gaziantepten Aykut Tuzcu yazıyor:

«Burada pul satan mağaza yok, pul almak için ne yapalım?»

Yeni çıkan serileri posta merkezinden alırsınız. Diğerleri için pul meraklılariyle mektuplaşır, mübadele eder ve başka şehirlere gittiğiniz zaman koleksiyon için pul satan mağazalara müracaat edersiniz.

■

Kıbrıstan Seçkin Derviş yazıyor:

«Türkler tarih boyunca kaç çeşit bayrak kullanmışlardır? Bugünkü bayrağın şekli ne zaman kabul edildi?»

Türkler tarih boyunca her renkte bayrak kullanmışlardır. Her kabile, her birlik ayrı bir renkte bayrak ve bu bayrağın üzerinde kendilerini tanıtan bir işaret bulundururdu. Selçuk Devleti tarafından Osman Gaziye gönderilen bayrağın beyaz olduğu bilinmektedir. Daha sonra yeniçeriler beyaz, sipahiler kırmızı bayrak kullanırdı. I. Mahmut devrinden sonra donanmada yeşil bayrak kabul edildi. Mahmut II. devrinde kurulan yeni askeri teşkilâtla birlikte ay yıldızlı al bayrak kabul edildi, fakat bu bayrakta sekiz köşeli yıldız vardı. Sultan Abdülmecit devrinde beş köşeli yapılarak bugünkü kati şeklini almıştır.

KIŞIN ZEVKI — Sarıkamış'ta kayak sporu yaparak kışın zevkini çıkartan erlerimizi gösteren bu resim Kd. Bş. Çvş. Hüseyin Gürler tarafından gönderilmiştir.

Ayşe A. K. Yazıyor:

«Annem ben çok küçükken ölmüş. Babam bir başka kadın aldı. Bu kadın bana çok eziyet etti, babam da ona uydu. Fakat sonradan babam herşeyi anladı ve pişman oldu. Benden müteaddit defa af diledi, fakat ben affetmedim. Babam vefat etti. Şimdi çok vicdan azabı çekiyorum, ne yapayım?»

Sizin bir kabahatiniz yok. Sebeb olan üvey annenizdir. Zaten bundan sonra birşey de yapılamaz. Müteselli olun, babanızı hayırla yâdedin. Fakat herhalde biraz yumuşak kalbli olun.

Bursadan B. N. G. imzasiyle mektup yazan okuyucumuza:

Doktorumuz size şu tavsiyede bulunuyor: Bu gibi haller birçok insanın başına gelir. Kendinize hâkim olunuz. Evlenmek, üzerinizde çok iyi tesir yapacak ve sizi kurtaracaktır. Doktorumuzun mütalâasını beklediğimiz için cevabımız gecikmiştir. İki mektubunuza birden cevap veriyoruz: İstediğiniz isimlerin mânaları verilmiştir. İsimler de mektuplar gibi bir sıraya tâbi tutuluyor. Hayat'ta şiir basmıyoruz. Diğer tekliflerinizi dikkate alacağız.

ARTIST ADRESLERİ

Warner Bros Studio
400 W. Olive Ave. Burbank
California U. S. A.

Nick Adams, Ann Blyth, Doris Day, Carol Baker, Yvonne De Carlo, Joanne Dru, Clark Gable, Susan Hayward, Audrey Hepburn, Tab Hunter, Alan Ladd, Gordon Mac Rea, Virginia Mayo, Vera Miles, Sal Mineo, Patricia Neal, Lori Nelson, Edmond O'Brien, Spencer Tracy, Pat Wayne, Natalie Wood.

Okuyucularımız ne diyor

Üzücü bir tavzih

72 nci sayımızda Samsunlu bir okuyucumuzun gönderdiği bir yazı kompozisyonunu neşretmiştik. Bu, cami şeklinde bir «istanbul» yazısı idi. Lâkin geçen hafta, okuyucularımızdan Aydın Belediye tabibi Dr. Kadri Kuzugüdenlioğlu'ndan aldığımız bir mektupta bu yazı - resim kompozisyonunun vaktiyle Aydede gazetesinde aynen çıktığı bildiriliyordu.

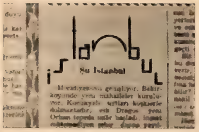

Bunun üzerine hemen bahsedilen gazetenin koleksiyonlarını tetkik ettik. Maalesef 16 ekim 1948 tarihli Aydede nüshasında aynı kompozisyonun bir sütun başlığı halinde çıkmış olduğunu teessürle gördük.

Eski bir kompozisyonu yeni ve orijinal bir buluş halinde, hiç bir suçumuz olmadığı halde, okuyucularımıza takdim ettiğimiz için özür diler, ikazından dolayı da Dr. Kuzugüdenlioğlu'na teşekkür ederiz.

Samsundaki okuyucumuzun neden bu şekilde hareket ettiğini anlıyamadık. Şimdilik bütün tesellimiz bu eski kompozisyonun da vaktiyle aynı zat tarafından yapılmış olması ihtimalidir.

16 ekim 1948 tarihli Aydedede çıkan aynı kompozisyon yanda görülüyor.

N. Özden, İstanbul kelimesini meydana getiren harflerle yaptığı vapur resmini, B. Demircioğlu ise İzmir vapuru resmini neşredilmek üzere mecmuamıza göndermişlerdir.

Yıldızınız diyor ki...

(14 MARTTAN 20 MARTA KADAR:) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NISAN

Sevkitabiilerinizle hareket etmeniz normal sayılmaz. Şahsi işlerinizde umumi bir düzensizlik görülüyor. Takibettiğiniz prensiplerde ufak tefek değişiklikler yapmalısınız. Sıhhi durumunuz normal görülüyor.

BOĞA BURCU
21 NISAN - 20 MAYIS

Tasarladığınız şeyi yapmadan önce arkadaşlarınızın da fikrini almalısınız. His hayatınız bu şekilde gidersе bir çıkmaza girmek üzere. Kendi kendinize telkinler yapmayınız. İş hayatında daha fazla çalışmalısınız.

IKIZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZIRAN

Gayretleriniz pek yakında semeresini verecek. İş hayatınızda daha faal olmak üzere bulunuyorsunuz. Bir arkadaşınızdan göreceğiniz yakınlık size epey faydalı olacak. Sıhhatinizin daha normal hale gelmesi lâzım.

YENGEÇ BURCU
22 HAZIRAN - 22 TEMMUZ

Teşebbüslerinizde henüz müspet bir durum görülmüyorsa da ümidinizi kaybetmeyiniz. Sahip olduğunuz hususiyetler işinizi kolaylaştırmak için kâfi. Çağırılacağınız toplantıya gidebilirsiniz. Sıhhatiniz kontrol istiyor.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Hakkınızda konuşulan şeyler iş hayatınıza tesir edebilir. Son hâdiselere geçici nazarlarla bakabilirsiniz. Şahsi bir işiniz neticeleniyor. His hayatınız her zamankinden iyi günlere girmek üzere. Şansınız artıyor.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Bugünlerde olur olmaz herşeye üzülüyorsunuz. Halbuki daha geniş yürekli ve daha anlayışlı davranmak size büyük istifadeler temin ederek muvaffak olmanızı sağlıyacaktır. Pek yakında bir mektup alacaksınız.

TERAZI BURCU
24 EYLÜL - 23 EKIM

Samimi zannettiğiniz bir arkadaşınız size bir oyun oynamak istiyecek. Fakat bunu zamanında farkedeceksiniz. Bu hareketinin sebebi saflıktan başka birşey değildir. Meslekî durumunuzu kontrol altına alın.

AKREP BURCU
24 EKIM - 22 KASIM

Tanıdıklarınızdan biri önünüzdeki birkaç gün içinde büyük bir sıkıntıya düşecek. Onun alâkadar olduğu mevzuları araştırıp muhtemel hatasını önlemesine yardım ediniz. Maddi durumunuz süratle düzelebilir.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Hafifmeşrep bir insan olmanın cezasını yarın görecek ve sizi çok seven bir arkadaşınızın kalbini kıracaksınız. Gönlünü almak için boş şeylerle vakit geçirmeyin, fırsat kollayın. Sıhhatiniz bozulabilir, dikkatli olun.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Sizin için bir fırtına yaklaşıyor. Bu fırtına birkaç gün devam edecek şiddetli bir mali sıkıntıdan ibarettir. Tedbirli olursanız, çok daha kolay atlatır ve daha az üzülürsünüz. Hissi hayatınız pek normal görünmüyor.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Netice vermiyecek bazı anlaşmalar yaparak vakit israf edeceksiniz. Eşiniz veya sevgiliniz, size çok değerli bir hediye verebilir, zira bugünlerde aklında böyle şeyler dolaşıyor. Yakında kısa bir seyahat yapabilirsiniz.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Bir iş seyahatine çıkacak ve çok enteresan kimselerle tanışacaksınız. Bu insanlardan bazı şeyler öğrenip tatbik ederseniz, hayatın çok daha eğlenceli olduğu dikkatinizden kaçmıyacaktır. Akşama erken yatmalısınız.

Hilâfet Nasıl

Birinci Büyük Millet Meclisi üyesinden ve eski İstanbul Şehreminlerinden Operatör Emin Erkul Seyitoğlu'nun yazdığı «Saltanat ve Hilâfet Nasıl Lâğvedildi?» başlıklı serinin, saltanatın lâğvına ait kısmı 73. sayımızda çıkmıştı. Bu sayımızda da hilâfetin lâğvı yazısını okuyacaksınız.

HALİFE Abdülmecit Efendinin memleketten çıkarılmasından aşağı yukarı bir ay sonra İstanbul'a şehremini olmuştum. Bu itibarla hâdise benim memuriyetim sırasında değildir. Ancak vakayı, en salâhiyetli ağızdan, bu esnada halifenin başyaveri olan komşum miralay Cemal Beyden uzun uzun dinlemiştim. Miralay Cemal Bey halifenin teb'idi hâdisesini başından sonuna kadar takibetmiş ve ehemmiyetli de bir rol oynamıştı.

Son halifenin memleketten çıkarılması şöyle olmuştu :

O sırada İstanbul valisi bulunan merhum Haydar Beye hükûmetçe, halifenin derhal memleketten çıkarılması hususunda sarih ve katî emir verilmişti. Bunun üzerine Haydar Bey derhal polis müdürü Sadettin Beyi yanına çağırttı. Bu arada halifenin başyaveri Cemal Beyle temasa geçildi.

Hazırlanan plân şu idi :

Vali Haydar Bey, polis müdürü Sadettin Bey, lüzumu kadar sivil polis memuru ile birlikte gecenin ilk saatlerinde Dolmabahçe sarayına gidecekler ve ilk iş olarak sarayda selâmlık ile haremin irtibatını keseceklerdi. Bu esnada halifenin harem tarafına geçmesine katî surette mâni olunacaktı. Bu arada mümanatta bulunan kimse olursa bunlar bir yere kapatılacaklardı...

Bütün işlerin son derecede büyük bir süratle geçmesi lâzımdı. Seryaver Miralay Cemal Bey de plâna bütün teferruatiyle vâkıftı. Kararlaştırıldığı gibi vali Haydar, polis müdürü Sadettin Beyler beraberlerindeki sivil polislerle birlikte gecenin ilk saatlerinde Dolmabahçe sarayına girdiler. Sivil memurların en mühim işi sarayın selâmlık kısmı ile harem kısmının irtibatını derhal kesmek oldu. Saray bendeğâni ve memurları âdeta yerlerinden kımıldıyamaz bir hale gelmişti.

Sadettin Beyin feraseti ile bu iş göz açıp kapayıncıya kadar tamamlanmıştı. Heyet saraya gelir gelmez seryaver Miralay Cemal Beye esasen haber gönderilmişti. Harem ile selâmlık bağları kesildikten sonra seryaver Cemal Bey huzura girerek halifeye :

— Vali Haydar Beyin pek mühim maruzatı varmış, derhal huzura kabulünü rica ediyor... dedi.

Ve bir müddet sonra da vali, halifenin bulunduğu salona girdi. Haydar Bey münasip bir lisanla aldığı emri tebliğ edince Mecit Efendi son derecede şaşırmıştı. Arkasından köpürdü, itirazlara başladı.

Haydar Bey :

— Emir katî ve müstaceldir. Hemen

İstiklâl Savaşından çıkan millet yaralarını yeni yeni sarmağa çalışırken Mecit Efendi sadece işin safahatiyle meşguldü. Zaman zaman içi işeklî, altın sırmalı yastıklarla süslü yedi çifteli saltanat kayığına böyle kurulup safa sürüyordu.

Lâğvedildi?

yerine getirmemiz lâzımdır efendim... diye itiraz ettikçe :

— Canım bunun sabahı yok mu?... diyordu.

Gelenlerin ısrarı karşısında nihayet Mecit Efendi :

— Ben derhal Ankara'ya telefon edeceğim. Mustafa Kemal Paşa ile konuşacağım... dedi.

Kendisine bunun da lüzumsuz ve imkânsız olduğu bildirildi. Nihayet Mecit Efendi son çare olarak harem dairesine geçmek, lüzumlu eşya ve evrakını toplamak teklifini ileri sürdü. Kendisinin harem dairesine geçmesi, çıkmayınca oradan alınması acayip bir şey olacaktı. Bunun için, buna da müsaade edilmedi. Bunun üzerine Mecit Efendi salonda bir aşağı bir yukarı hiddetli hiddetli dolaşmağa başladı. Isrardan takati kesilmiş olan Haydar Bey son ihtarı yaparak çekildi. Halife, seryaver Miralay Cemal Beyle baş başa kalmıştı. Tekrar harem dairesine geçmek arzusunda bulununca bu sefer Miralay Cemal Bey, şöyle mukabelede bulundu:

— Hareketinize ancak iki saat kalmıştır. Eğer zatiâliniz davranıp da en lüzumlu şeylerinizi toplatmak emrini vermezseniz bu müddet dolar dolmaz, bizzat bendeniz ve maalesef cebir istimal etmek suretiyle sizi otomobilinize bindirmeğe mecbur olacağım...

Bunun üzerine mesele tamamen bitmişti. Mecit Efendi hemen derlenip toplandı. Bütün bu hay huy gecenin ilk saatlerinden, gece yarısından sonraya kadar devam etmişti.

Saat bir raddelerinde Dolmabahçe sarayının kapısından üç otomobil çıkıyordu. Bunlardan en öndekinde vali Haydar Beyle üç polis memuru, ortada halife ve seryaver Cemal Bey, bir polis memuru, arkada polis müdürü Sadettin Bey ve üç polis memuru bulunuyordu.

Kafile umumiyetle kenar sokaklardan geçerek saatlerce yol aldı. Çekmeceye kadar böylece geldiler. Burada karanlık içinde hususi bir trenin beklemekte olduğu görülüyordu. O zamanki emniyeti umumiye müdürü Muhiddin Üstündağ da Ankara'dan gelmişti. Beraberinde bazı emniyet memurları da vardı. Mecit Efendi ile birlikte bu zevat da trene bindiler. Hareket edildi.

Muhiddin Bey ve yanındakiler hududun geri döndüler.

Bu macera da böylece bitmiş oldu.

Büyük Millet Meclisi tarafından saltanatın resmen kaldırılmış olmasına rağmen Mecit Efendi kendisini sahici bir hükümdar zannetmek gafletine düşüyor ve böyle hareket ediyordu. Israf ve debdebe gene eskisi gibi devam edip gidiyordu.

Bazan tamamiyle mânasız bir merasim için asker saatlerce yağmur, çamur, soğuk içinde veya kar altında bekletiliyordu.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Azrâ +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçada bakire anlamına gelir ve Başak burcunun adıdır. Eski terimde bu burca Sümbüle denirdi.

Perizat +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Farsçadır. Peri çocuğu, veya peri çocuğu gibi güzel anlamına gelir.

Mahir, Mahire +

Kadın ve erkek isimleri arasında bulunan bu Arapça kelime hünerli, elinden iyi iş gelen, sanatında usta anlamına gelir. Adaşlar arasında evkaf nazırlığında bulunmuş, şiirleri ve debiyata ait yazılariyle tanınmış Numan Mahir Bey, dini yazıları, eserleri ile tanınmış milletvekillerimizden Ahmet Mahir Efendi, Darülfetvanın kuruluşunda büyük hizmeti geçen, öğretmen okulu müdürlerinden ve kıymetli hocalarımızdan İsmail Mahir Efendi bulunmaktadır.

Cevdet +

Kadın ve erkek müşterek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçada saf ve kusursuz olma anlamındadır. Adaşlar arasında meşhur tarih bilginlerimizden olup adliye ve maarif nazırlıklarında bulunmuş, 12 ciltlik Osmanlı Tarihini ve 2 cilt Kısası Enbiyayı yazmış olan Ahmet Cevdet Paşa, 1935 te vefat eden tanınmış gazeteci ve yazarlarımızdan Ahmet Cevdet de bulunmaktadır.

Ferzan +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Farsçada ilim ve hikmet anlamına gelmektedir.

Semira, Sümeyra +

Kadınlarımızda kullanılan bu isimler Farsçadır. Semira ismi hacamat boynuzu demektir. İsmin aslı Sümeyradır. Bu isim halk efsanelerinden biri olan Ferhatla Şirindeki Şirinin halasının adıdır.

Kâmil, Kamile +

Kadın ve erkek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçadır. Bütün, tam, eksiksiz, kusursuz anlamına gelir. Adaşlar arasında Osmanlı imparatorluğunun son zamanlarında dört defa sadrazam olan ve «Tarihi Siyasi» adında bir eser yazmış olan Kıbrıslı Kâmil Paşa, edebi eserleriyle tanınmış Osmanlı sadrazamlarından ve Zeynep Kâmil hastanesini yaptıran Yusuf Kâmil Paşa bulunmaktadır. Kelimeyi Koca Ragıp Paşanın şu mısraında görüyoruz :

«Nadir bulunur tuyneti kâmilde kusur,
Kemmayeden eyler ne ki eylerse suhur.»

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından sorulmuştur.

Hayat Doktoru

PEKLİK

Pekliğin, her insana göre değişen bir yığın sebebi vardır. Aşağıdaki yazıda, hemen herkesi ilgilendiren bir peklik sebebi ve onun tedavi çareleri üzerinde durulmaktadır. Bu sebep, oturmak, hareket etmemek ve kalın barsağı fena terbiye etmektir. Yenen yiyeceklerin rolü de oldukça önemlidir

Dr. RECEP DOKSAT

PEKLİKTEN bir türlü kurtulamadıklarından şikâyet eden okuyucular, çeşitli ilâçların tesirsizliğinden veya tesirlerinin geçici olışundan bahsederek çare soruyorlar. Hemen söyliyeyim ki, müshil ilâçlarını rasgele kullanmak kadar zararlı bir şey yoktur. Çünkü bunların bazısı, barsakları tahriş ederler, bazısı vücuttan su çekerek gıdaların hazmolmadan çıkmasına sebep olur ve insanı zayıf düşürür; bazıları da vücut için çok lüzumlu A vitaminini eritip, imtisasına mâni olarak, vücudu bu vitaminden mahrum ederler. En iyi tedavi, müzmin pekliğin (kabızlığın) sebebini bulup, ona göre tedbirler almaktır. Her ishali, bir kabızlığın takibettiği de göz önüne alınarak, rasgele kullanılan ilâçlarla kavuşulan muvakkat ferahlıkların, mütoakıp kabızlıklara yol açtığını ve pekliğin yerleşmesine sebep olabileceğini unutmamalıdır.

Peklik (Kabızlık) nedir? Dışarı çıkmanın seyrek ve güç olmasıdır. O kadar çok şey peklik sebebi olabilir ki, bu ihtimalleri gözden geçirmeden tedavinin neticesiz kalacağı aşikârdır.

Diğer sebepleri saymaya yer kalmıyacağı endişesi ile evvelâ en başta gelen kabızlık sebebini söyliyeceğim : fena alışkanlık ! Pek çok insanın pekliği bu yüzdendir. Kalın barsak otomatik işliyen bir makineye benzer. Onu nasıl alıştırırsanız, öyle çalışır. Bazı İngiliz mekteplerinde talebeleri, yemekten sonra hemen helâya gitmeye zorlıyan sistem, harekete gelen barsakların o anından faydalanarak boşalmasını ve böylece terbiye edilmesini gözeten bir anlayıştan doğmaktadır. Zira, adetâ geldiği halde tutmak, vaktinde yapmamak gibi fena alışkanlıklar, çok defa çocukluk ve mektep çağında başlar. Medeni icaplar, terbiye ve nezaket endişeleri, hele büyük şehir hayatı bu fena alışkanlığın yerleşmesini kolaylaştırmaktadır. Peklik, hemen bütün medeni memleketler halkının, müşterek bir tabiatı olmuştur.

Hareketsiz yaşıyanlar, çok oturanlar, bir vasıtadan diğer vasıtaya binerek oturarak seyahat eden, işine böyle gidip gelen, işinde de oturarak çalışan büyük şehir sakinleri, kabızlık çekmeye mahkûmdurlar. Bu yaşayış tarzı ile insanın yürümeye vakti kalmamakta ve barsaklar tembelleşmektedir.

Medeniyet ve modern mutfak tekniği, gıdaları git gide inceltmekte ve kalın barsakları doldurarak posa kalmamaktadır. Âdeta, kalın barsakları, insanlara uzun ve büyük gelmektedir. Barsaklar, çok ilerki resillerde belki bir kısalmaya uğrar, bunu kestiremeyiz. Amma incdemki şimdi vaziyet budur, o halde meyvaları kobuğu ile, ekmeği kepeği ile yemek zorundayız. Et yiyip sebze yemiyenler de peklikten kurtulamazlar. Bol sebze ve meyva, hele elma, pekliklerin en iyi ilâcıdır.

Şüphesiz ki, pekliğin başka sebepleri de vardır. Zofiyet, şişmanlık, akciğerin esnekliğini kaybedip şişmesi demek olan anfizem, yemek borusu darlıkları, mide hastalıkları ve barsak tıkanmasından, zehirlenmelere, asabi bozukluklara kadar bir yığın peklik sebebini anlatmaya ne bu sütunun hacmi, ne de sabrınız kâfidir. Peklik çekenlerin bu hususları göz önüne alarak bir hekime sebebi teşhis ettirip ona göre ilâç kullanmalarını tavsiye ederim.

PUL ve TARİH

YENİPOSTANE SERİSİ — 1913

1892 yılında inşa edilmiş olan Yenicami Postanesi (Şimdiki İş Bankası binası) günden güne genişlemekte olan posta işlerine kâfi gelmediği için 1900 de Babıâli'de toplanan posta - telgraf komisyonu, şehrin merkezinde ve Avrupa'daki emsallerine uygun bir şekilde yeni bir posta binası yapılmasına karar verdi. Binanın temeli 19

ağustos 1903 te atıldı. Yapılan törende Posta-Telgraf Nâzırı Hüseyin Hasip Efendi, husûsi surette hazırlanan bir temel taşına birer tane altın ve gümüş para ile tarihçe yazılı bir kâğıt koydu. Binanın inşası 23 temmuz 1909 da tamamlanarak büyük bir törenle açıldı. Mimar Vedat Bey'in eseri olan binanın yüzü 90, derinliği 45, yüksekliği 35 metredir. O zaman bir hâtıra pulu çıkarılmamışsa da 1913 te, üstüste Yenipostane binasının tarama bir resmi bulunan ayrı renk ve kıymette 10 pulluk bir seri çıkarılmıştır. Normal olarak kullanılan bu serilerin bugünkü fiatı 10 - 12,5 lira arasındadır. Serinin sürçarjiyle dört pulu duş memleketlere kullanılmıştır.

BİLMECE

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

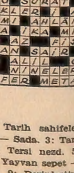

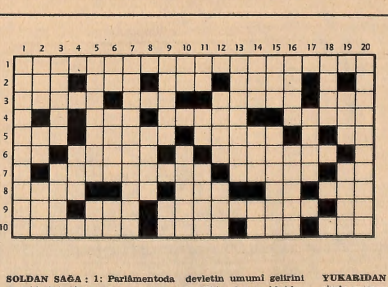

SOLDAN SAĞA : 1: Parlâmentoda devletin umumî gelirini ve giderini tâyin eden encümen. 2: Elbise buruşukluklarını gideren alet — Akciğer — Dar — Keder. 3: Bir çeşit şekersiz çörek — Boyun eğme — Nefes — Baba (eski kelimelerden). 4: Bir erkek ismi — Tersi yaptığı kötülüğü belli etmiyen — Yırtıcı bir hayvan. 5: Kıraliçe — Yeni doğmuş çocuk — Çoğalan — Santimin onda birini anlatır. 6: Kuzu sesi — İstek — Amiral yetkisiyle görevli deniz subayı. 7: Alâka çekici — Bir soy adı — Tersinin tekrarı gülmeyi tarif eder. 8: Yeni değil — Tersi yüz kuruş demektir — Katışıksız — Bir nota — İsim. 9: Kötü — Bir erkek ismi — Arada bir ışık saçma. — Bir edat. 10: Afiyet veya selâmet (yeni kelime) — Bayındırma — Valide — Zamh

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Sömürge. 2: Tarih sahifelerinde yaşıyan bir devlet — Bir sıfat takımı — Sadra. 3: Tam bir mâna taşıyan söz dizisi — Dikme. 4: Tersi nesil. 5: Bağlantı — Bir renk. 6: Tersi ateş karası — Yaşıyan sepet — Bir sıfat takımı. 7: Müsavat. 8: Sonsuzluk. 9: Derinleştirme — Aritmetikte belli bir sayı ifade eden yunanca bir harfin okunuşu. 10: Bir sıfat takımı — Bir av ismi. 11: Bir gıdamız — İşte — Yüksek perdeden bağırma. 12: Cambaların oyun oynadıkları geniş ve kapalı yer — Firil. 13: Bedava seyahat etme usulü. 14: Mülk — Fakat — Bir edat. 15: Bir isim — Eksik. 16: Suçu — Her zaman. 17: Beden terbiyesi. 18: Müsaffirhane. 19: Tel ile birlikte söylenir — Geri çevirme. 20: Zonguldakta maden kömürünü ilk bulan zat.

YAZISIZ

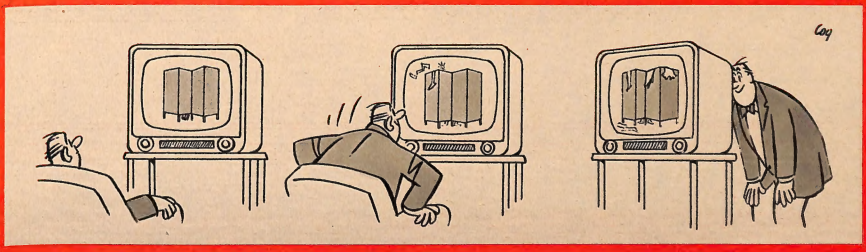

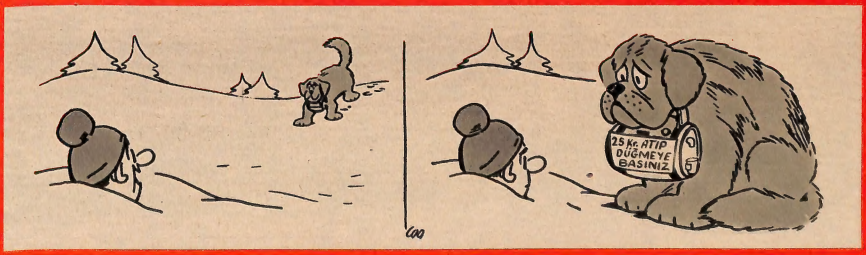

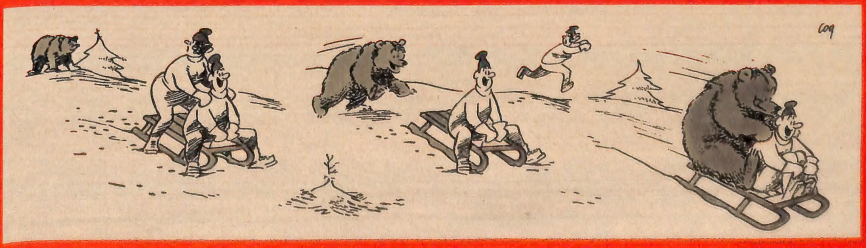

FOTOĞRAF : ARA GÜLER

Rumelihisarı 29 mayısta açılıyor — Rumelihisarı'nın 1955 yılında başlanan tamir ve restorasyonu bitmek üzeredir. Eserin karakterini bozmadan girişilen yenileme işi muazzam ve yorucu çalışmalardan sonra nihai safhasına ulaşmıştır. Hisarın tamir ve restorasyonu, sahildeki Halil Paşa Kulesi'ne asansör yaptırılması, elektrik, su tesisatı, bahçe tanzimi ve müze için bugüne kadar 2.021.000 lira ayrılmıştır. Halil Paşa Kulesi'nin içine, binanın yapısına halel vermeden yerleştirilecek asansörle ziyaretçilerin kolayca kuleye çıkmaları sağlanacaktır. Yukarıda burçları arasından bir kulesi ile Boğaz, karşı kıyıda da Küçüksu Kasrı görülen Rumelihisarı, İstanbul'un 505 inci fetih yıldönümü olan 29 mayıs 1958 de halka açılacaktır.